TRST, sobota
2. junija 1956
Leto XII. - Št. 128 (3366)

PRIMORSKI DNEVNIK

GORICA

Cena 20 lir
Poštnina plačana v gotovini
Tel. 94-638, 93-808, 37-338

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din. MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 400, vnaprej: četrtletna 1100, polletna 2100, celoletna 4100 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska O. ZOZ - Trst

DANES JE DESETA OBLETNICA REPUBLIKE

Tambroni končno objavil volilne izide Jutrišnje smernice KD bodo odločilne

Socialdemokratsko vodstvo pristaja na sestavo občinskih odborov z Nennijevimi socialisti, s čimer se KPI strinja - V tem primeru je zelo verjetno, da bo prišlo do krize vlade z izstopom liberalcev, ki bodo iz odborov socialistične enotnosti izključeni

VODSTVO KPI ODOBRILO RAZGOVORE TITO-TOGLIATTI

RIM, 1. — Notranji minister Tambroni je objavil šele danes naslednje volilne izide upravnih volitev v občinah z nad 10.000 prebivalci (za Sicilijo z nad 15.000 prebivalci), kjer so bile volitve na podlagi proporcionalnega sistema:

Stranka	Glasov	Odst.	Skupaj	Odst.
KPI	3.354.719	22,8		
PSI	2.128.396	14,5	5.643.900	38,4
KPI - PSI	160.884	1,1		
PSDI	775.877	5,3		
PRI	250.875	1,7		
KD	5.026.165	34,2		
KD IN DRUGE STRANKE	181.134	1,2	6.819.011	46,5
PLI	434.990	3,0		
DRUGE STRANKE CENTRA	13.648	0,1		
	136.322	1,0		
PMP	438.277	3,0		
PNM	426.817	2,9		
MSI	737.332	5,0	1.819.474	12,4
OSTALA DESNICA	217.048	1,5		
MEŠANE	404.451	2,7	404.451	2,7
Skupaj	14.686.935	100,0	14.686.935	100,0

Predsednik Gronchi je za jutrišnji dan, ko država proslavlja deseto obletnico republike, naslovil posebno pozornico na vojaške sile, v kateri poziva, naj obnovijo skupno obvezo, da bodo sodelovali za srečo domovine.

Vsi voditelji strank so podali ob tej priložnosti poglavarju posebne brzojavke s čestitkami. Tako pravi med drugim v svoji brzojavki Nenni, da socialisti izražajo svojo vestobo republiki, demokraciji in ustavi. Podoben brzojavke je poslal tudi Segni. Podobne brzojavke so poslali še voditelji republikancev Reale, socialdemokrata Matteotti, demokristjanskih ministrov Pastore, republikanski prvak Pacciardi, socialdemokratski prvak Romita, vodstvo katoliških delavcev ACLI itd.

Volilne rezultate in politični položaj v zvezi z njimi so tudi smernice za sestavo bodočih občinskih uprav so proučevala vodstva komunistične partije, demokrščanske stranke, socialdemokratske stranke in novofašistične stranke MSI.

V poročilu o sestanku KPI je rečeno, da je vodstvo proučilo izide volitev v glavnih mestih pokrajin in v občinah s prevladujočim nad desettisoč. Iz teh podatkov je KP predstavila s posebnimi tistami. Iz teh podatkov je razvidno — je rečeno v poročilu — da so komunistični volivci dosegli 6 miljonov glasov. Poročilo nadaljuje, da so volitve pokazale nov premik levo in da to pomeni, da je volivci razbiti klerikalni monopol v velikih občinah, kar pomeni tudi poraz trojne delavske zveze in prvi korak za zboljšanje splošnega političnega položaja. Volitve so pokazale, da ostaja komunistična partija tudi v naših najbolj številna sila in osrednja avantgarda republikanske demokracije in delavskega gibanja». Glede vzpostavitve občinskih in pokrajinskih uprav pa se KPI strinja s tem, da morajo uprave predvsem izvajati najbolj demokratične rešitve in jasno odstraniti vsako diskriminacijo.

Končno je v poročilu KPI rečeno, da je Togliatti poročal o svojih razgovorih s tovarišem Titom in drugimi jugoslovanskimi komunističnimi voditelji glede obnove stikov med sebojnega razumevanja in sodelovanja z ZKJ». Poročilo je popolnoma doseglo namen smoter. Vodstvo se zavzema za jugoslovanskim tovarišem za prisrčen sprejem, ki ga priredili tovarišu Titu, odobrava njegovo pozdravlja kot pozitivno in važno dejstvo nove dobe, ki se vzpostavljajo z jugoslovanskimi komunisti v smeri prijateljstva med obema narodoma in za vedno širšo razvoj delavskega in socialističnega mednarodnega gibanja. Poudarja poročilo.

Medtem ko je Saragat še na Ischiji, je na sestanku vodstva PSDI podal poročilo tajnik Matteotti. Sledila je razprava, ki je pokazala precejšnje razlike v gledanju na predstavniki desnice, ki jo vodi Simonini, je predstavnik levice, ki jo vodi Rossi. Oskar Zagari je mnenja, da bo nedeljske volitve dobro vplivale na socialistično enotnost. Govornik je nato odprl vprašanje političnih volitev, ki se morale vršiti pred sestavo mandatov na podlagi nove socialne in demokratične ureditve. Ob zaključku razprave je Matteotti dejal, da bo po njegovem dva načina za sestavo občinskih odborov: ali naj se pusti dosedanja oblika vladanja v celoti in se sprejme na upravnem področju načelo manjšinskih občinskih odborov, ali pa se olajša sestava odborov s sodelovanjem socialistov. V prvem primeru bi moglo priti do imenovanja vladnih komisarjev, kar bi bil vsekakor protidemokratičen ukrep. V drugem primeru pa bi moglo priti do vladne krize, ker bi se liberalci uprli. Matteotti je na ta način dal razumeti, da zagovarja drugi primer ter s tem zvrača odgovornost za morebitno vladno krizo na liberalce. To je povedal Matteotti tudi Malagodiju, ko se je včeraj zvečer z njim sestal. Znano je namreč, da je Malagodi med volilno kampanjo večkrat poudaril, da ima kakršna koli «krajevna» usmeritev proti Nenniju lahko za posledico izstop liberalcev iz vlade.

Očitno je, da so člani vodstva PSDI dali prav Matteottiju, kajti v končnem poročilu je rečeno, da socialistična enotnost ne more biti rezultat neke sentimentalnosti niti nenadne akcije, temveč le sad resnega programskega zbližanja in konkretnih političnih akcij na upravnem področju. Zato vodstvo PSDI meni, da je najvažnejša demokratična dolžnost izključiti možnost komisarskih uprav, in poziva pokrajinske odbore in sekcije stranke, naj se — kjerkoli je to mogoče — zavzemajo za odločno socialno politiko v občinskih upravah, pri kateri naj bi sodelovala tudi PSI. Zato ostanejo še nadalje v veljavi sklepi stranke, da so sporazumi z monarhisti, z misimi in s komunisti nemogoči. Sestanek z vodstvom PSI, ki ga je predlagal Nenni, je določen za 6. junija.

Na podlagi tega poročila PSDI ni težko zaključiti, da postavljajo socialdemokrati predvsem vprašanje vlade in vprašanje pakta akcijske enotnosti med PSI in KPI. Po črugi strani pa se zdi, da so Nennijevi socialisti pripravljeni sprejeti socialdemokratski predlog, saj tudi ni mogoče, da bi bilo drugače, seveda le v primeru, da ne bi prišlo do izključitve KPI iz odborov, tako da bi ta izključitev zavzela diskriminacijske oblike, ki so znane iz časov režima Maria Scelbe.

Če sedaj primerjamo poročilo KPI s poročilom PSDI, potem vidimo, da KPI pravzaprav nima nobenih pripomb glede morebitnih občinskih odborov, pri katerih bi sodelovali Nennijevi socialisti tudi brez udeležbe KPI, le da pri tem ne pride do diskriminacije, ki jo omenja poročilo KPI, in da je program odločno demokratičen in socialno napreden. Zato tudi ni verjetno, da bi sprejem socialdemokratskega poziva s strani socialistov imel kakršen koli vpliv na pakt o akcijski enotnosti med PSI in KPI.

Huje pa je z možnostjo vladne krize, kjer je zelo verjetno, da bodo liberalci svojo grožnjo o izstopu uresničili. Če pa ne bodo krize povzročili, se bodo vsekakor morali pomiriti z izključitvijo iz občinskih odborov, kar je PSI postavila kot glavni pogoj. Jasno pa je, da je pri vsem tem najbolj zainteresirana krščanska demokracija. Če se bo uprla socialistični enotnosti v občinskih odborih, bo povzročila s tem ločitev od PSDI, kar bi imelo za posledico krizo. Če bo pa pristala, bo s tem izključila liberalce.

Položaj je takšen, da politični opazovalci v Rimu že med seboj stavijo: ali bo ali ne bo prišlo do krize?

Tudi vodstvo MSI je imelo sestanek, na katerem je zavrglo formulo «od primera do primera» in ponovilo svojo obvezo, da se upre kakršni koli usmeritvi na levo. Tudi vodstvo MSI je nasprotno grožnji vlade s komisarji. Poročilo o sestanku pravi, da je postala štiristranska vladna formula neučinkovita, ker onemogoča sestavo občinskih odborov številnih občin, med njimi tudi rimske, zato postavlja MSI krščansko demokracijo pred dilemo: ali usmeritev na levo ali pa «sporazum z nacionalnimi silami».

Končno je na sestanku vodstva KD poročal Fanfani o volilnih izidih, nakar je članstvo vodstva v splošnih črtah odobrilo med razpravo v napetem ozračju njegovo poročilo, ki ga bo prečital jutri na zasedanju glavnega odbora stranke.

Od sklepov tega zasedanja bo v mnogočem odvisno, kakšni bodo dokončni sklepi vseh ostalih strank glede sestave občinskih odborov. Z današnjega sestanka pa se je zvedelo, da je Fanfani zagovarjal odbore, ki naj bi jih sestavljali iz strank centra, pa čeprav bi bili v manjšini. Očitno je, da je Fanfani prepričan, da bodo ostale stranke podpirale takšne manjšinske odbore iz golega strahu pred vladnimi komisarji. To tezo zagovarja danes v nekem članku tudi stari don Sturzo. Toda številni demokristjanski prvaki to tezo obsojajo in pravijo, da z njo krščanska demokracija sama sebe slabi.

A. P.

Titove čestitke predsedniku Gronchiju

BEOGRAD, 1. — Predsednik republike Josip Broz - Tito je poslal predsedniku republike Italije Giovanniju Gronchiju naslednjo brzojavko: «Najprisrčneje čestitam Vaši Ekscelenci in italijanskemu ljudstvu za praznik proglasitve republike Italije z najboljšimi željami, da se obstoječi odnosi med FLRJ in sosedno republiko Italijo še bolj razvijejo in utrdijo v korist obeh naših narodov. Josip Broz Tito».

Dr. Smodlaka umrl

SPLIT, 1. — Sinoči je umrl v 86. letu starosti v Splitu dr. Josip Smočlaka, ugledni politični delavec, diplomat in minister v prvi vladi nove Jugoslavije. Pokojni Smodlaka je pred prvo svetovno vojno zastopal hrvaško ljudstvo v dalmatinskem saboru in dunajskem parlamentu. Po prvi svetovni vojni se je uveljavil kot velik borec za jugoslovanske ideje. Ob izbruhu druge svetovne vojne je takoj pristopil k narodnoosvobodilnemu gibanju. Po kapitulaciji Italije je postal član AVNOJ, nato pa poverjenik za zunanje zadeve v narodnem odboru. Kot minister brez listnice je v prvi vladi Demokratične federativne Jugoslavije dr. Smodlaka zastopal Jugoslavijo pri zavezniški komandi v Rimu.

— — —

BEOGRAD, 1. — Med Jugoslavijo in Nizozemsko je bil danes podpisan sporazum o socialnem zavarovanju, ki zagotavlja socialno zavarovanje vsem jugoslovanskim delavcem zaposlenim na Nizozemskem in vsem nizozemskim delavcem zaposlenim v Jugoslaviji.

MOLOTOV PODAL OSTAVKO
NJEGOV NASLEDNIK JE DMITRIJ ŠEPILOV

Sprememba ni za politične opazovalce nobeno presenečenje, ker so ostavko Molotova že dolgo pričakovali

MOSKVA, 1. — Agencija Tass je sporočila, da je Molotov podal ostavko na položaj zunanjega ministra. Njegov naslednik bo ravnatelj «Pravde» Dmitri Šepilov.

Poročilo pravi: «Prezidij vrhovnega sovjeta ZSSR je sprejel zahtevo prvega ministrskega podpredsednika ZSSR Molotova, naj ga razreši, poslov zunanjega ministra. Prezidij vrhovnega sovjeta je imenoval za zunanjega ministra Dmitrija Trofimoviča Šepilova».

Novi zunanji minister Šepilov velja že dolgo časa za glavnega sodelavca Hruščeva v zunanji politiki. Že od ženevske konference leta 1954 se je začelo govoriti, da bo naslednik Molotova. Leta 1952 je bil Šepilov imenovan za ravnatelja «Pravde», marca 1954 za predsednika zunanjepolitične komisije sovjeta narodnosti. Aktivno se je udeležil vseh debat v vrhovnem sovjetu o mednarodni politiki.

Oktobra 1954 je Šepilov in ne Molotov spremljal Bulganina in Hruščeva v Peking, kjer so podpisali nove sovjetsko-kitajske sporazume. Januarja 1955, ko so v centralnem komiteju postavili vprašanje nadomestitve Malenkova, je Šepilov objavil v «Pravdi» tri tedne pred ostavko Malenkova članek, v katerem je poudarjal prednost za težko industrijo.

Prav tako je Šepilov spremljal Bulganina in Hruščeva v Beograd maja 1955 in je aktivno sodeloval pri razgovorih, ki so privedli do izboljšanja odnosov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo. Po svojem povratku v Moskvo je bil izvoljen za predsednika začasnega urada predsedstva sovjetske parlamentarne skupine, ki je bila ustanovljena pred vstopom Sovjetske zveze v medparlamentarno unijo. 12. julija istega leta je bil imenovan za tajnika centralnega komiteja KP SZ. Teden dni pozneje je odpotoval v Kairo na Naserjevo vabilo in tedanji stiki so se pokazali zelo plodni za razvoj odnosov med Sovjetsko zvezo in arabskimi državami. Na 20. kongresu KP SZ je bil Šepilov zopet izvoljen za člana tajništva CK.

Ljal za enega najbližjih Stalinovih sočelavcev.

Kakor rečeno, so politični opazovalci pričakovali njegov odstop, vendar pa poudarjajo, da je značilno, da je odstopil prav na dan, ko je maršal Tito prestopil sovjetsko mejo. Znano je, da je Molotov s Stalinom podpisal znana pisma CK SZ, ki obtožujejo maršala Tita. Večkrat je Molotov ostro napadel maršala Tita v svojih govorih.

Šepilov ima 50 let. Leta 1948 in 1949 je bil načelnik sekcije za propagando v stranki. Več let je bil v vodstvu stranke in se je specializiral za vprašanja kolhozov in političnega gospodarstva. Leta 1953 je bil imenovan za predsednika glavne Sovjetske akademije znanosti za sektorje gospodarstva, zgodovine in prava. Leta 1955 je bil odlikovan z Leninovim redom.

Ostavka Molotova ni za politične opazovalce nobeno presenečenje, ker so jo že dolgo pričakovali. Ne ve se, kakšno vlogo bo imel Molotov v bodoče. Govori se o možnosti, da bi postal naslednik Vorošilova, ki ima sedaj 75 let, kot predsednik prezidija vrhovnega sovjeta. Molotov ima sedaj 68 let in njegovo prvotno ime je Skrjabin. Več kot 30 let je veljal za enega najbližjih Stalinovih sočelavcev.

Kakor rečeno, so politični opazovalci pričakovali njegov odstop, vendar pa poudarjajo, da je značilno, da je odstopil prav na dan, ko je maršal Tito prestopil sovjetsko mejo. Znano je, da je Molotov s Stalinom podpisal znana pisma CK SZ, ki obtožujejo maršala Tita. Večkrat je Molotov ostro napadel maršala Tita v svojih govorih.

Sporazum o trgovini med Italijo in SZ

RIM, 1. — V Rimu so se zaključila trgovinska pogajanja med italijansko in sovjetsko delegacijo s podpisom protokola, ki določa nove kontingente za leto 1950 v okviru italijansko-sovjetskega trgovinskega sporazuma iz leta 1949.

Novi seznami določajo obseg izmenjave v obeh smereh za približno 32 milijard lir. To je za 25 odstotkov več od dejansko izmenjanega blaga v letu 1955. Dogovorjeno je bilo tudi, da bo Italija dobavila Sovjetski zvezi v letih 1957 in 1958 industrijske naprave za približno 2 milijardi lir. Uvozni kontingenti v Italijo so se povečali za antracit, manganovo rudo, benzol, surovo železo in naftalin.

Kontingenti, ki jih določa protokol, se bodo lahko zvišali ali spremenili med trgovinsko izmenjavo, kakor je to bilo tudi do sedaj.

Gronchi bo obiskal Libanon in Turčijo

RIM, 1. — Zvedelo se je, da se vodijo razgovori za pripravo obiska predsednika republike Gronchija v Libanonu in Turčiji. O tem se je govorilo včeraj ob priliki sprejema diplomatskega zbora na Kvirinalu.

Domneva se, da bo Gronchi odpotoval v zadnjih tednih septembra, toda točen datum ni bil še določen.

Nič ni še znanega tudi glede obiska v Braziliji.

RIM, 1. — Zunanje ministrstvo javlja, da bosta zahodnonemški kancler Adenauer in zunanji minister von Brentano prišla na vabilo italijanske vlade od 2. do 4. julija na uraden obisk v Rim. S tem bosta vrnila obisk predsednika vlade Segnija in zunanjega ministra Martina v Bonnu. Med obiskom bodo nadaljevali razgovore, ki so se tedaj začeli. Podobno poročilo je objavilo tudi zahodnonemško zunanje ministrstvo.

Čuenlaj pripravljen obiskati London če bi dobil od britanske vlade vabilo

Obtožbe proti ZDA, da zavlačujejo ženevske razgovore - Izjava kitajskega zun. ministrstva o Koreji

PEKING, 1. — Pekinški dopisnik londonskega lista «Daily Express» piše, da je kitajski ministrski predsednik Čuenlaj izjavil, da je pripravljen iti v Veliko Britanijo, če bi dobil vabilo.

Dopisnik agencije Reuter v Pekingu pa objavlja razgovor, ki ga je imel s Čuenlajem. Ta je govoril o Formozi ter o sedanjih kitajsko - ameriških razgovorih v Ženevi.

V zvezi z ženevskimi razgovori se je Čuenlaj pritoževal, da ZDA s temi razgovori «skušajo uzakoniti zasedbo Formoze s predlogom, naj bi se obe strani obvezali jamčiti sedanje stanje na otoku». «Kitajska, je dejal Čuenlaj, ne bi mogla nikoli pristati na to zahtevo. Venčar je pripravljena podpisati skupno izjavo, iz katere bi izhajalo, da obe državi želita uporabljati miroljubna sredstva za ureditev spora in da sta pripravljeni v skladu s to željo iskati poti in sredstva, da se doseže ta rezultat, vštevši razgovore med zunanjimi ministri».

Čuenlaj je zatem izjavil, da čeprav sta dve poti za osvoboditev Formoze, si Kitajska rajši izbira pot miru namesto poti vojaških operacij, če bi obstajali ugodni pogoji v tem smislu. S tem v zvezi je dejal, da je prepričan, da se možnosti vsak dan bolj razjasnjujejo, in je dodal: «Formoško ljudstvo se hoče vrniti v naročje matere domovine. Tudi tisti, ki gredo za Cangkajškom, vidijo, da se Kitajska razvija in da vedno bolj uspeva». Zatem je Čuenlaj čejal, da se Kitajska ne bo dala nikoli ustrahovati s «politiko na robu vojne», ki jo je svoj čas nakazoval ameriški državni tajnik. Če bi hotel kdo izvajati pritisk na Kitajsko, naj bi se odpovedala svojim zahtevam, bi se Kitajska odločno uprla.

Čuenlaj je dalje dejal, da Kitajska želi mir ne samo, ker je miroljubna, pač pa tudi ker potrebuje vsaj dvanajst let, da postane industializirana država, in bi potrebovala zatem več desetletij, da doseže ali prekorači raven visoko industrializiranih držav, kakor so ZDA.

Čuenlaj je zatem izjavil, da je krivda ZDA, če se ženevski razgovori zavlačujejo. ZDA se niso držale dogovorov, postavile so ovire glede tistih kitajskih državljanov, ki so se želeli vrniti iz Amerike v domovino, niso hotele dati Pekingu podrobnosti o številu teh Kitajcev, o njihovem bivanju in vzrokov, zaradi katerih se niso vrnili. Z druge strani je zagotovil, da bodo ameriški državljani, ki so zaprti na Kitajskem, izpuščeni, še preden poteče njih zaporni rok, če bo njihovo obnašanje dobro.

Čuenlaj je omenil tudi, da je združeno poveljstvo na Koreji odgovorilo negativno na njegov predlog za novo mednarodno konferenco o Koreji. Kar se tiče vprašanja sprejema Kitajske v OZN, je čejal: «Seveda, je to krivično položaj, ki ne more trajati dolgo».

Na koncu je Čuenlaj pripomnil, da embargo, ki so ga zahodne države uvedle na pošiljanje strateškega blaga Kitajski, ni oškodoval Kitajske, pač pa da jo je prisilil voditi edino mogočo politiko v tem položaju, t. j. povečati trgovino s Sovjetsko zvezo in z državami vzhodne Evrope.

V zvezi s Korejo je kitajsko zunanje ministrstvo objavilo izjavo, v kateri obsoja da je poveljstvo OZN na Koreji zavrnilo predlog za novo konferenco o Koreji. Ministrstvo priponinja, da «ZDA in druge države, ki so zastopane v združenem poveljstvu, s svojo odklonitvijo onemogočajo naglo rešitev korejskega vprašanja, onemogočajo izboljšanje sedanje napetosti na Daljnem vzhodu in neizbežno povečujejo težave nevtralne nadzorstvene komisije na Koreji».

V svoji izjavi obtožuje nato zunanje ministrstvo ZDA, Južno Korejo in druge države, ki imajo čete na Koreji, da so uporabljale nasilne metode proti članom nadzorstvene komisije. Izjava zagovarja nato sistem inšpekcijskih skupin in dodaja, da so tako Kitajci kakor Severni Korejci v celoti sodelovali s temi skupinami in da so se strogo držali dogovorov o premirju. Na koncu obtožuje zunanje ministrstvo ameriško vlado, da krši omenjene sporazume, ko pošilja vojaški material južnokorejskim oblastem.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je izjavil, da bo 24 članov nevtralne komisije za nadzorstvo nad premirjem moralo ostati na demilitariziranem področju v Panmunjonu in da se ne bodo mogli premikati ne po Severni ne po Južni Koreji.

Predlog Indije o Alžiru pozitiven

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 1. — Zastopnik državnega tajnika za zunanje zadeve Branko Draškovič je na današnji tiskovni konferenci ocenil kot pozitivne predloge indijske vlade za rešitev alžirskega vprašanja in poudaril, da jugoslovanska vlada sodi, da je predlog indijske vlade «konstruktiven in navdahnjen z željo, da prispeva k rešitvi tega resnega vprašanja». V zvezi z nedavnim bivanjem v Beogradu alžirskega politika Buhafe je Draškovič izjavil, da Buhafa ni imel v Beogradu nobenih uradnih razgovorov. Buhafa je izročil državnemu tajništvu za zunanje zadeve spomenico, ki jo je sam podpisal in je obiskal generalnega tajnika predsednika republike dr. Jozeta Vilfana, ki ga pozna iz časa, ko je bil Vilfan v stalni delegaciji Jugoslavije v OZN.

Na vprašanje kakšen je položaj jugoslovanskih učencev, ki so pred resolucijo Informbiroja odšli na šolanje na sovjetske vojne šole «Suvorov» in «Kutuzov», je Draškovič izjavil, da je bil med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo nedavno podpisan sporazum, ki omogoča vsem Jugoslovanom, ki živijo v Sovjetski zvezi in ki so postali sovjetski državljani, da se lahko v enem letu po podpisu sporazuma po svobodno izraženi želji vrnejo v domovino.

Draškovič je nadalje obvestil novinarje, da je ravnatelj inštituta za mednarodno politiko in gospodarstvo Vlajko Begović kot opazovalec prisostvoval zasedanju vzhodnoevropskega sveta za medsebojno gospodarsko pomoč v Berlinu, da je socialdemokratski poslanec Zahodne Nemčije Hermert Weiner bil nedavno na privatnem obisku v Beogradu, kjer se je sestal z več jugoslovanskimi osebnostmi in da je jugoslovanska vlada pravočasno obvestila bolgarsko vlado, da so v parlamentarni delegaciji, ki bi morala obiskati Jugoslavijo, dve nezaželeni osebi.

MARŠAL TITO PRISPE danes popoldne v Moskvo

Nato bo obiskal Leningrad, Stalingrad, Krasnodar, Novorosijsk, Soči in Kijev - Domov se vrne 23. junija

MOSKVA, 1. — Načelnik tiskovnega oddelka sovjetskega zunanjega ministrstva Iljičov je na današnji tiskovni konferenci seznanil domače in tuje novinarje s programom bivanja maršala Tita v Sovjetski zvezi. Program predvideva razgovore s sovjetskimi državniki v Moskvi, obisk Leningrada, Stalingrada, Krasnodara, Novorosijska, Soči in Kijeva.

V Moskvi bo maršal Tito obiskal stalno kmetijsko in industrijsko razstavo, botanični vrt, Kremelj moskovski metro, tovarno avtomobilov, atomsko električno centralo in moskovsko univerzo. Program predvideva dalje slovesna kosila in predstavo v Velikem teatru. 7. junija bo maršal Tito odpotoval s spremstvom v Leningrad, kjer bo obiskal metalurško tovarno, Petropavlovsko trdnjavo, dvorec Petra Velikega, umetniško galerijo Smolni, in druga mesta, kjer je živel Lenin.

Nato bo maršal Tito odpotoval v Stalingrad, kjer si bo ogledal gradbišče tamkajšnje hidrocentrale, znamenitosti mesta, znanstvene ustanove in sovhoze.

12. junija bo obiskal Krasnodar, nato pa Novorosijsk, od koder bo 13. junija prispel v letovišče Soči, kjer bo ostal tri dni. 17. junija se bo vrnil v Moskvo, kjer bo 18. junija nadaljeval razgovore s sovjetskimi državniki. Istega dne bo obiskal letališče Kupinko pri Moskvi, tovarno letal in se bo udeležil velikega sportnega mitinga na igrišču «Dinama», kjer bosta govorila maršal Tito in Nikita Hruscev.

20. junija bo skupna tiskovna konferenca, 21. junija pa bo maršal Tito s svojim spremstvom zapustil Moskvo in odpotoval v Kijev, kjer bo ostal en dan. Sovjetsko zvezo bo maršal Tito zapustil 23. junija, in se bo po isti poti vrnil v domovino.

Iljičov je izjavil, da bo obisk predsednika Tita nadaljnji korak v krepitvi prijateljskega sodelovanja med obema državama in nova etapa v razvoju njunega vsestranskega sodelovanja. Obisk bo prispeval tudi k zmanjšanju napetosti v svetu.

KIŠINJEV, 1. — Modri vlak predsednika republike FLRJ maršala Tita je na poti v Moskvo prispel danes ob 8.45 po krajevnem času na območno sovjetsko postajo Ungeni v Moldavski sovjetski republiki. Ob 12. uri pa je maršal Tito v sovjetski kompoziciji prispel v glavno mesto Moldavije Kišinjev. Na železniški postaji v Ungeni, ki je bila okrašena z zastavami in pozdravnimi napisi, so predsednika republike pozdravili tajnik Prezidija vrhovnega sovjeta SZ Piegov, prvi pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Kuznjecov, armadni general Antonov, podpredsednik prezidija vrhovnega sovjeta Moldavske SSR Poloz, jugoslovanski veleposlanik v Moskvi Mičunović in drugi visoki zastopniki oblasti, partije, vojske in ljudstva. Skupina otrok je izročila predsedniku republike in njegovi soprogi sopvetlic.

Po pregledu častnega bataljona graničarjev je maršal Tito med vzklikanjem številne množice nadaljeval pot proti Kišinjevu, glavnemu mestu Moldavije, kjer so ga pozdravili zastopniki moldavskega prezidija, vlade, partije, številni ministri in poslanci ter številni meščani. Po kratkem razgovoru s prisotnimi je maršal Tito nadaljeval pot skupno s svojim spremstvom proti Moskvi, kamor bo prispel jutri popoldne.

Sovjetski admiral obiskal Beograd

BEOGRAD, 1. — Danes popoldne je prispel z letalom iz Splita v Beograd poveljnik črnomorske flote admiral Kosotonov v spremstvu podadmirala Zagrebina in kapitana Pavlova ter poveljnika jugoslovanske vojne mornarice viceadmirala Mate Jerkovića. Popoldne je admirala Kosotonova sprejel državni tajnik za obrambo Ivan Gošnjak. Odpravnik poslov sovjetskega veleposlaništva v Beogradu je priredil nocoj sprejem na čast admiralu Kosotonovu.

NADALJEVANJE DEBATE V FRANCOSKI SKUPŠČINI

Pineau obrazložil splošno politiko vlade

Ponovno je poudarjal važnost pomoči manj razvitim deželam

PARIZ, 1. — Debata o splošni politiki vlade se je nadaljevala danes popoldne. Navzoč je bil tudi minister Lacoste, ki je bil včeraj zaradi bolezni odsoten. Voditelj neodvisnih Paul Reynaud je polemiziral s progresivnim poslancem Cotom, ki je včeraj predlagal skupščini, naj sprejme Nehrujev predlog za posredovanje za rešitev alžirskega vprašanja. Odločno se je izrekel proti pogajanjem v sedanjih okoliščinah ter je tudi obžaloval, da so vojaški ukrepi v Alžiru «prišli prepozno in da «niso bili zadostni». Izjavil je tudi, da je treba odložiti na poznejši čas proučevanje političnih rešitev, češ da sedaj ne more biti še govora o njih.

Državni tajnik za Tunizijo in Maroko Savary pa je zagovarjal politiko vlade glede priznanja neodvisnosti Maroku in Tuniziji. Dodal je, da namerava francoska vlada ohraniti svoje vojaške pravice v Biserti.

Govoril je zatem državni tajnik za oborožene sile Lejeune o vojaških operacijah, potem ko je vlada dobila posebna pooblastila. Lejeune je dejal, da je sedaj v Alžiru nad 300.000 mož in to število bo v kratkem naraslo na 400.000. Poudaril je, da je potrebno uporabljati helikopterje in da jih bo v juliju delovalo 125.

Na nočni seji, ki se je nadaljevala ob 21. uri, je govoril zunanji minister Pineau o celotni zunanji politiki Francije. «Ta politika, je dejal, je morda z nekaterih vidikov različna od politike prejšnjih vlad, toda spoštuje pravila mednarodnega interesa. Francija ostane zvesta svojim zavezništvom. Mogoče je ostati zvesti svojim zavezništvom tudi s prilagoditvijo svoje politike novim okoliščinam. Hladna vojna gre h koncu in oblike nasprotovanja med narodi se zdi da so sedaj bolj gospodarskega značaja kakor ideološkega in vojaškega. V prihodnjih letih se bo veliko mednarodno tekmovanje vodilo na gospodarskem področju. Zame bo v prihodnjih dvajsetih letih bolj važno vprašanje idustrializacije Kitajske kakor formosko vprašanje».

Pineau je zatem poudarjal vprašanje pomoči manj razvitim ceželam in je ponovil svoj predlog za ustanovitev gospodarske agencije, ki naj nudi pomoč brez političnih in vojaških pomislekov.

Zatem je Pineau analiziral francosko - sovjetske razgovore, govoril o gospodarskih odnosih med Francijo in SZ in dejal, da bo Francija skušala povečati trgovino med obema državama.

Govoril je zatem o vprašanjih Severne Afrike in o odnosih z arabskimi državami. «Nesporazum glede Alžira, je dejal Pineau, ne pomeni, da je potrebno biti v nasprotju z arabskimi državami o drugih vprašanjih, za katera je sporazum mogoč. Od vlade se zahteva, naj bo odločna proti Egiptu. Poslani so bili protesti. Ali se lahko napravi drugo? Francija ima 450 milijard investiranih v Egiptu. Egiptovski interesi v Franciji so zelo malenkostni. Pineau je dodal, da skuša Francija obdržati z arabskimi državami kolikor mogoče manj slabe odnose, in je pripomnil, da med arabskimi državami ni soglasnosti glede odnosov do Francije.

Zatem je Pineau obrazložil politiko glede Maroka in Tunizije in je zaključil: «Ne obstajata dve politiki: ena energična za Alžir in druga v koncesijah za Tunizijo in Maroko. Obstajata dve strani iste politike in ta politika je že obrodila svoj plod in prispevala k dvigu našega ugleda v tujini.»

Debata se bo nadaljevala jutri zjutraj.

NASER POUDARJA BORBO EGIPTA PROTI KOLONIALIZMU IN IMPERIALIZMU

23. junija volitev predsednika republike - Splošna amnestija za politične obsojence - 18. junija ne bo na egiptovskih tleh niti enega britanskega vojaka več

KAIRO, 1. — V govoru, ki ga je imel na drugem kongresu zadrug, je egiptovski ministrski predsednik Naser napovedal, da bo revolucijski svet razpuščen 23. junija, in da bodo tega dne volitve za izvolitev predsednika republike. Do tega dne bodo vse osebe, ki so jih obsodila revolucionarna sodišča, izpuščene na svobodo.

Naser je takole nadaljeval: «Te osvoboditve ne pomenijo, da je naša revolucija zaključena. Kažejo samo, da ima naš režim sedaj trdne temelje in se napravlja na novo pot, na pot izboljšanja življenjskih pogojev ljudstva. Naša revolucija si je zadala številne jasne naloge: osvoboditi deželo tujega imperializma in njegovih agentov, uničiti feudalizem, omejiti oblast kapitalistov. Lahko rečemo, da je naš režim uspel postaviti vsa ta za v položaj, da ne morejo več škodovati».

«Ne bomo dovolili obnovitve političnih strank v Egiptu, ker so te agenti imperializma in elementi korupcije», je dejal Naser in je dodal, da bo «narodna zveza» odprta vsem državljanom vseh političnih prepričanj izvzemši reakcionarjem in oportunistom.

«Narodna zveza, je dodal Naser, ne bo predložila na zakonodajnih volitvah ene same liste kandidatov. Vsak državljan, ki je dopolnil trideseto leto ter zna brati in pisati, bo lahko nastopil kot kandidat pod pogojem, da bo za to pooblaščen od narodne zveze».

O vprašanju svobode pod bodočim ustavnim režimom je Naser dejal: «Absolutne svobode ni. V ZDA se sovražnikі režima zapirajo. V Sovjetski zvezi so samo pristaši komunizma na svobodi. Tu v Egiptu ne bomo dovolili reakcionarjem in oportunostom, da zopet zavzamejo oblast za račun imperializma. Vendar pa ne bo 23. junija niti en sam sovražnik režima ostal v zaporu. Vsi bodo izpuščeni na svobodo pod pogojem, da ne bodo prevratno delovali. En sam človek v tej deželi bo zgubil svojo svobodo in to je človek ki ga boste določili za predsednika republike, ker bo postal ujetnik svojih dolžnosti do ljudstva».

V zvezi z govorom, ki ga je nedavno mel francoski minister za obrambo Bourges Maunoury, je Naser izjavil: «Francoski minister je trdil, da imam zahteve po Alžiru, ter je s tem skušal potvoriti brezpogojno podporo, ki jo mi dajemo arabskemu ljudstvu, ki se bori za svojo neodvisnost. Potrebno je, da svet ve, da temelji naša politična strategija na nevmešavanju v notranje zadeve drugih narodov in na borbi proti kolonializmu!»

O bagdadskem paktu je Naser izjavil, da se Egipt ne bori proti Iraku, ki je član tega pakta, pač pa proti britanski hegemoniji na Bližnjem vzhodu in proti politiki delitve sveta na vplivna področja.

«Osemnajstega junija, je nadaljeval Naser, ne bo niti enega britanskega vojaka več na našem ozemlju in prvikrat po dolgih stoletjih bomo svobodno ljudstvo. To nam bo pomagalo v borbi, ki jo vodimo za uničenje bagdadskega pakta in vseh imperialističnih instrumentov, ki ogrožajo našo suverenost in

VREME VČERAJ
Najvišja temperatura 19,4, najnižja 14,6, ob 17. uri 17, zračni tlak 1007 stanoviten, veter 22 km, vlaga 72 odst., dežja 22,8 mm, nebo oblačno, morje razburkano, temperatura morja 19,6.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, SOBOTA 2. junija
Erazem, muč., Velimir
Sonce vzide ob 4.18 in zatone ob 19.47. Dolžina dneva 15.29. Luna vzide ob 0.21 in zatone ob 12.37.
Jutri, NEDELJA 3. junija
Klotilda, dev., Radoslava

TEŽAVE PRI SESTAVI NOVEGA OBČINSKEGA ODBORA

KD in socialdemokrati čakajo direktive osrednjih vodstev

Uradno štetje glasov je bilo zaključeno včeraj - 12 ur za računanje količnikov - Biv. župan Bartoli teži k usmeritvi na desno

Osrednja volilna komisija pod predsedstvom predsednika sodišča Santomasa je včeraj zaključila uradno štetje glasov za tržaški občinski svet. Takoj po končanem štetju so začeli računati količnike za razdelitev 60 sedežev. To računanje bo trajalo približno 12 ur in bo zaključeno že danes popoldne. Pričakujejo, da bo predsednik sodišča Santomaso ponoči ali najkasneje jutri zjutraj uradno razglasil število glasov, ki jih je dobila vsaka kandidatna lista in imena 60 svetovalcev.

Osrednja volilna komisija je ugotovila naslednje dokončne izide, ki pa niso bili še uradno razglašeni:

LISTA	glasov	%	sedežev
KD	57.023	31,20	20
KP	41.016	22,45	14
MSI	26.934	14,74	9
PSDI	12.586	6,89	4
PSI-UP	9.633	5,27	3
MEN	7.674	4,20	2
PRI	6.379	3,49	2
PNM	5.832	3,19	2
NSL	5.569	3,05	2
PLI	4.542	2,49	1
SL	3.791	2,07	1
Rad.	1.782	0,96	—
Skupaj	182.731	100	60

Razlika med številom glasov ki smo jih objavili pred nekaj dnevi in gornjimi uradnimi podatki, je nastala zato, ker iz nekega volišča niso poslali prefekturi prepisa zapisnika o seštetih glasovih. Sicer pa se razdelitev sedežev v občinskem svetu ne menja, kot je razvidno tudi iz gornje razpredelnice.

Kot vidimo torej, so dobile štiri vladne stranke, in sicer Krščanska demokracija, PSDI, republikanci in liberalci, ki so bile do sedaj na oblasti v tržaški občini, le 27 sedežev. To jim ne zadostuje, da bi lahko še nadalje obdržale oblast v svojih rokah. Po drugi strani pa so se okrepile stranke lavičarske in desničarske opozicije. Neodvisna socialistična lista, Komunistična partija in lista Italijanske socialistične stranke-«Unità Popolare», so dobile skupno 19 sedežev. Skrajna desnica, ki so jo sestavljata neofašistična MSI in monarhisti, je dobila 11 sedežev, 2 sedeža je dobila nova lista MEN, 1 sedež pa je dobila «slovenska lista».

Na osnovi te razdelitve bodo nujno nastale težave pri sestavi novega občinskega odbora in pri izvolitvi župana. Kot smo že poročali, so se že pojavili prvi glasovi o usmeritvi Krščanske demokracije na levo ali pa na desno. Nekateri pa so že omenili, naj bi KD sestavila manjšinski odbor, ki naj bi užival nemo podporo tako levice kot desnice. To so bila le prva ugibanja. Do sedaj ni še nihče zavzel uradnega stališča. Krščanska demokracija in socialdemokrati, ki sta najvažnejši stranki dosedanje koalicije, čakata na direktive osrednjih rimskih vodstev. Sami nočeta zavzeti nobenega stališča. Kljub temu pa so se v zadnjih dneh pojavila razna neuradna stališča posameznih članov vodstev teh strank. Dosedanji župan Bartoli teži k usmeritvi na desno, samo da bi še nadalje obdržal župansko mesto. Bartoli dobro ve, da ostane na županskem stolčku le s podporo fašistov in monarhistov. Socialdemokrati so že dali vedeti, da se bodo držali programa, ki so ga napovedovali za časa volilne kampanje. Če bodo spoštovali to, kar so govorili po mestnih trgih, potem ne bi smeli pristati na ponovno izvolitev Bartolija za župana in še posebno bi morali odkloniti vsako sodelovanje ali pa tudi najmanjšo podporo takšnemu občinskemu odboru, ki bi užival podporo fašistov in monarhistov. Če socialdemokrati hočejo ostati zvesti obljubam volivcem, imajo samo eno pot: t. j pot na levo.

Njihova sedanja politika bi morala stremeti za tem, da vplivajo na Krščansko demokracijo za usmeritev na levo. Sicer pa se morajo zavedati, da druge poti nimajo, če nočejo zabresti v desničarske vode skupno s fašisti.

Opoldne pa bo priredil vladni generalni komisar dr. Palamara na prefekturi sprejem, ki se ga bodo udeležili predstavniki oblasti, diplomatskega korpusa ter javnega in kulturnega življenja.

Desetletnico republike bo proslavila tudi PSDI s shodom ob 10.30 v kinu «Alabarda», kjer bo govoril poslanec Mario Zagari.

Ob desetletnici republike je pokrajinski odbor ANPI iz Trsta naslovil na prebivalce poziv, v katerem pravi med drugim, da se je italijanska republika rodila iz žrtev in junaštva vseh tistih, ki so se borili proti fašizmu in monarhiji in iz slavnega odporniškega gibanja. Ta praznik proslavljamo skupno z italijanskim ljudstvom ter se obvezujemo, da se bomo še nadalje borili v obrambo republiške ustave za njeno pravilno uveljavljenje, da se zagotovijo reforme in demokratične pravice, ki jih zagotavlja ustava. ANPI poziva vse demokrate in vse državljane italijanske in slovenske narodnosti, naj se združijo v obrambo idealov odporniškega gibanja ter naj poudarjajo svojo zvestobo antifašizmu zlasti sedaj, ko se hočejo premagane fašistične sile ponovno uveljaviti.

Skupščine kovinarjev

FIOM sklicuje te dni skupščine kovinarjev po posameznih podjetjih. V ponedeljek bo skupščina kovinarjev Tovarne strojev, v torek delavcev Sv. Marka, v sredo Sv. Roka, v četrtek mladih kovinarjev skupine podjetij IRI, v petek kovinarjev Tržaškega arzenala, v soboto uradnikov vseh obratov CRDA. Na skupščinah bodo razpravljali o raznih zahtevah, ki jih je treba predložiti v posameznih podjetjih. FIOM je svoj čas predlagala skupne sestanke s sindikatom kovinarjev Delavske zbornice CISL. Doslej pa ni prejela od te sindikalne organizacije še nobenega odgovora, kar kaže, da ji ni za skupen nastop.

○ Zgodovinski muzej v miramarskem gradu bo odprt ob delavnikih med 9. in 13. uro ter med 15. in 18. uro, ob nedeljah pa med 9. in 13. uro. Park okoli miramarskega gradu bo odprt dnevno od 8. do 19. ure.

○ Z odlokom ministrstva za notranje zadeve je bil rok za predložitev prošenj za udeležbo pri natečajih za mesta občinskih tajnikov začetne stopnje podaljšan do 20.6. t.l.

○ Na javni dražbi so bila včeraj oddana elektrotehnična dela pri gradnji treh ljudskih hiš s skupno 114 stanovanji pri Sv. M. M., sp. za 6,956.100 lir. Dela bo prevzelo podjetje De Corti Glauco iz Trsta.

DELO ZBORNICE ZA OKREPITEV PROMETA MED AVSTRIJO IN TRSTOM

POMEN AVSTRIJSKEGA ZALEDJA za razvoj tržaškega pristanišča

Številna avstrijska delegacija na zasedanju mešane zbornice v Trstu - Kaj je pripomoglo k povečanju avstrijskega prometa

Včeraj popoldne je bilo v prostorih tržaške trgovinske zbornice redno letno zasedanje «Zbornice za okrepitev prometa med Avstrijo in Trstom». Na zasedanju je bila prisotna številna avstrijska delegacija strokovnjakov, med katerimi smo opazili tudi generalnega direktorja federalne avstrijske trgovinske zbornice dr. Franza Korineka in predsednika trgovinske zbornice v Gradcu dr. Ruperta Rotha.

V začetku zasedanja je pozdravil vse prisotne delegate predsednik tržaške trgovinske zbornice prof. Pier-Paolo Luzzatto Fegiz, ki je podčrtal velik pomen gospodarskih odnosov med Trstom in Avstrijo in koristno vlogo, katero opravlja v tej zvezi mešana zbornica že vrsto let.

Na zasedanju je imel obsežnejše poročilo predsednik zbornice Jannitti, ki je orisal nekatere najpomembnejše dogodke preteklega leta. V poročilu je tako poudaril podpis avstrijske državne pogodbe, saj je 15. maja 1955 Avstrija postala samostojna, popolnoma neodvisna, kar je logično ugodno vplivalo zlasti na gospodarsko življenje in avstrijske gospodarske odnose z raznimi deželami.

Zelo pozitiven je bil tudi lanskoletni obisk ministra za trgovino dr. Illiga v Trstu, saj je to prvi obisk avstrijskega ministra v Trstu po 1937. letu. Minister je imel takrat številne razgovore z lokalnimi predstavniki oblasti in s predstavniki gospodarskega življenja.

Med različnimi dogodki preteklega leta je za avstrijsko-tržaške odnose zlasti pomemben podpis posebnega sporazuma, ki urejuje večino pristaniških vprašanj in do katerega je prišlo 22. oktobra 1955 nekaj tednov pred pričetkom mednarodne konference o tržaškem pristanišču. Vendar pa je prav na osnovi tega sporazuma prišlo do različnih pogledov na vprašanje železniških zvez s sosednjimi zaledniih državami, zaradi česar ni bilo mogoče sporazumno rešiti vprašanja železniških tarif in je bila ukinjena Jadranska železniška zveza.

V zaključku svojega poročila je predsednik navedel nekaj podatkov, ki jasno dokazujejo pomen avstrijskega zaledja za tržaško pristanišče in tudi stalno večjo udeležbo avstrijskega tranzitnega prometa. Leta 1953 so izkrcali v tržaškem pristanišču za Avstrijo 1.408.631 ton, leta 1954 1.486.022 ton in leta 1955 2.410.827 ton.

K povečanju avstrijskega prometa je pripomogla v prvi vrsti izpremenjena struktura avstrijske zunanje trgovine, do katere je prišlo po proglasitvi avstrijske suverenosti. Seveda so ugodno delovale tudi nekatere tehnične izboljšave tržaškega pristanišča, katere je stalno zahtevala mešana zbornica. Med te izboljšave lahko prištejemo ustanovitev teleprinterske zveze med Trstom in Avstrijo, okrepitev nekaterih pomorskih zvez ter pospešitev prevažanja blaga po železnici.

Znatno izboljšanje trgovinskih odnosov med obema deželama lahko pričakujemo od nove plačilne pogodbe, ki je stopila v veljavo 21. maja.

Sinoči je priredila tržaška trgovinska zbornica ovstrijski mgostom sprejem, katerega so se udeležili številni predstavniki tržaškega gospodarstva.

Solska razstava na Opčinah

Učenci in učenke Državnega industrijskega strokovnega tečaja na Opčinah priredijo ob zaključku šolskega leta 1955-56 šolsko razstavo svojih izdelkov.

Otvoritev razstave bo danes 2. junija ob 10. uri dopoldne. Razstava bo odprta danes in jutri od 10. do 13. in od 15. do 19. ure.

* * *

Osnovna šola v Bazovici prireja jutri, v nedeljo razstavo risanja, ter deških in dekliških ročnih del.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir» bo jutri, 3. t. m. v prostorih kluba, Ul. Roma 15-II., občajni sestanek za zamenjavo znamk od 10. do 12. ure. Vabljeni tudi vsi slovenski dijaki, ki se zanimajo za filatelijo, da obiščejo edini slovenski klub v Trstu.

V nedeljo, 10. t. m. bo v prostorih kluba ob 10. uri, 3. občni zbor z običajnim dnevnim redom. Članstvu se ne bodo pošiljala posebna obvestila.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob nepozabne Marije Pahor daruje družina Morelj 2000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pokojne Marije Pahor roj. Ambrožič daruje Antonija Cok 1000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pokojne Marije Pahor daruje Ema Tomažič 2000 lir za Dijaško Matico.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 31. maja in 1. junija 1956 se je v Trstu rodilo 20 otrok, umrlo je 16 oseb, porok pa je bilo 15.

POROČILI SO SE: mehanik Bruno Guštin in gospodinja Marija Perfot, podoficir am. vojske S. Mike Ornelas in šivilja Elda Melle, pleskar Ivan Mahne in gospodinja Adelia Eppeira, ladijski kapitan Libero Cescutti in gospodinja Alma Franti, skladiščnik Paolo Rosset in uradnica Claudia Strehar, lekarnar Sergio Scopinich in gospodinja Wilma Sopelza, šofer Galliano Petronio in gospodinja Bernarda Codan, uradnik Mario Cappellani in gospodinja Cecilia Prezzi, šofer Giovanni Pirina in gospodinja Angela Nistri, trg. zastopnik Giuseppe Plateo in gospodinja Maria Vidali, pomorščak Giovanni Mazzotti in gospodinja Ernesta Macorin, mehanik Lauro Heller in gospodinja Bruna Tedesco, uradnik Bruno Zgraggen in študentka Giuliana Horing, uradnik Enzo Chiarenza in gospodinja Anna Tommasini, mornar Bruno Pierobon in šivilja Anna Maria Pecchiar.

UMRLI SO: 82-letni Ernesto Mecchia, 52-letni Ferruccio Biecher, 56-letni Giuseppe Santarosa, 79-letna Caterina Tremul vd. Stoch, 73-letni Jakob Lenardon, 58-letna Natalia Budinja por. Lubich, 80-letna Gisella Zvanissevich, 86-letna Giustina Fattovich vd. Baciehi, 69-letni Mario Vallo, 84-letna Sofia Brickner vd. Beer, 65-letni Armando Benci, 74-letni Francesco de Valeri, 70-letni Antonio Apollonio, 79-letni Stefano Filippi, 58-letna Giuseppina Trze por. Quattrocchi, 43-letni Guido Babuder.

OKLICI

Krojač Gioacchino Rossini in gospodinja Ines Nadalutti, mehanik Livio Kolarič in šivilja Adrijana Znidaršič, inženir Diego Ronchi in gospodinja Marisa Mammi, inženir Umberto Bonetti in uradnica Ondina Marussi, šofer-mehanik Angelo Bossi in gospodinja Assunta Alberti, vojaški oficir Carlo Gallini in gospodinja Gigliola Suppani, inženir Dario Descovich in študentka Franca Parchi, železničar Giovanni Piccini in gospodinja Eleonora Žerjal, delavec Remigio Cramestetter in gospodinja Fiorella Bonazza, zdravnik Umberto Rinaldi in gospodinja Adalgisa Allegretti, uradnik Claudio Allesch in trg. pomočnica Maria Grazia Sila, mehanik Mario Purič in gospodinja Maria Bicci, uradnik Nivio Covacci in učiteljica Fiorella Pinzan, inženir Eugenio Jamonte in uradnica Livia Apollonio, električar Tullio Parola in gospodinja Maria Babici, industrijski izvedenec Carlo Kreus in profesorica klavirja Giannina Danila Paoletti, uradnik Gianfranco Galluzzo in uradnica Maria Luisa De Fin, delavec Domenico Stancampiano in gospodinja Adele Chisari, mehanik Stelio Debernardi in gospodinja Iolanda Giunta, delavec Augusto Crebel in gospodinja Onelia Giuliani, zdravnik Giuseppe Cerigola in gospodinja Luciana Movia, delavec Giovanni Rigutto in gospodinja Gemma Verzier, tehnik Flavio De Ferra in uradnica Maria Fantin, pleskar Narciso Babici in gospodinja Grazia Bacci, ribič Antonio Ragau in gospodinja Gianna Vascotto, slaščičar Rodolfo Drocker in gospodinja Costanza Bruno, podoficir am. vojske Chester James in gospodinja Emilija Colja, hotelski sluga Renato Umari in Benita Bardotti.

LEKARNE ODPRTE DANES

Benussi, Ul. Cavana 11; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Picciola, Ul. Oriani 2; Pizzul-Cignola, Korzo Italija 14; Ravasini, Trg Libertà 6; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Vernari, Trg Valmaura 10; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V JUNIJU

All'Alabarda, Ul. Istria 7; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; dr. Praxmarer, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Skednju.

Mehanikova nezgoda

Med delom v garaži «Regina», se je včeraj dopoldne ponesrečil 22-letni mehanik Bruno Milanič iz Nabrežine. Popravljal je motor avtomobila, pri tem pa si je poškodoval mezinec leve roke. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek in bo ozdravel v 7-10 dneh.

PROSVETNO DRUSTVO «IVAN CANKAR» - TRST

DANES, 2. junija 1956 ob 20.30 uri v dvorani na stadionu «Prvi maj»

KONCERT

INVALIDSKEGA PEVSKEGA ZBORA IZ LJUBLJANE

Izvajal bo partizanske in umetne pesmi ter operne arije.

Sodelujejo:
mezzosopranistka **Vanda Zihrl**, članica Opere iz Ljubljane
baritonist **Konrad Orožim** član Opere z Reke

Dirigent:
prof. Radovan Gobec

Zbor spremlja s harmoniko **prof. Janez Kuhar**, soliste spremlja pri klavirju **dr. Gojmir Demšar**

Vstopnice so v prodaji v Ul. Roma št. 15-II. in sicer od 11.-13. in od 17.-19. ure, in eno uro pred koncertom pri blagajni na stadionu «Prvi Maj».

PROSVETNO DRUSTVO IZ BORŠTA priredi **danes, 2. junija 1956 ob 20.30 uri v prosvetni dvorani v Boršu JAVEN NASTOP GOJENCEV SOLE GLASBENE MATICE. Nastopajo gojenci za klavir, violino harmoniko, trobento, otroški pevski zbor iz Boršta ter mladinski pevski zbor iz Trsta.**

Vljudno vabljeni ljubitelji mladine.

V nedeljo 3. t. m. bo od 16. do 24. ure na

REPENTABRU

(na Colu)

ples na prostem

Preskrbljeno je za dobro domačo kapljico ter jedačo. Vabljeni!

Žene, dekleta!
Dospela je štev. 5 revije

NAŠA ŽENA

(s prilogo)

Stane 60 lir.

Orkester iz Sv. Križa priredi

javni ples v Saležu

vsako nedeljo od 19. do 24. ure.

Preskrbljeno za domačo jedačo in pijačo. Vabljeni vsi!

FOTOGRAFIJE **v spomin na zaključek šolskega leta na Učiteljišču, Trgovski akademiji in na gimnazijah so na ogled v Tržaški knjigarni v Ulici sv. Frančiška 20.**

VABILO

Uprava Slovenskega narodnega gledališča pričenja z junijem 1956 nov oddelek baletne šole za mladino od 6 let dalje.

Vpisovanje ob torkih, sredah, četrtkih in petkih od 16. do 17. ure v prostorih baletne šole, v dvorani na stadionu «Prvi maj», Vrdelska c. 7. Informacije daje tudi uprava SNG, Ul. S. Vito 17, telefon 38-236, vsak dan od 9. do 13. ure.

KINO

Rossetti. 15.00: «Brooklyn kliče policijo», F. Granger, A. Quinn.
Excelsior. 15.00: «Kurtizana Diana», L. Turner, P. Armendariz.
Fenice. 16.00: «Na dnu stekleničce», V. Johnson, R. Roman.
Nazionale. 15.00: «Velika racija», J. Gabin, L. Kedrova.
Filodrammatico. 14.30: «Gusarji na veliki reki», T. Curtis, C. Miller.
Supercinema. 14.30: «Kot prej... bolje kot prej», R. Hudson, G. Sanders.
Arcobaleno. 14.30: «Zarota nedolžnih», E. Gwenn, J. Forsythe.
Astra Rojan. 15.00: «Ob 10. uri pevska vaja», C. Villa, N. Dover.
Capitol. 14.30: «Odnehaš ali nadaljuješ», M. Bongiorno, Toto.
Cristallo. 14.00: «Ti si moja usoda», D. Day, F. Sinatra.
Grattacielo. 15.00: «Napoleon Bonaparte».
Alabarda. 14.00: «Tetovirana vrtnica», A. Magnani, B. Lancaster.
Ariston. 16.00: «Nilska princesa», D. Paget, M. Rennie.
Armonia. 14.30: «Rdeče kape», A. Ladd.
Aurora. 14.00: Deževje v Ranchipuru», L. Turner, M. Rennie.
Garibaldi. 15.00: «Perverzneži», S. Granger, J. Simmons.
Ideale. 15.00: «Stekleni čeveljček», L. Caron, M. Wilding.
Impero. 14.30: «Osemnajstletnice», M. Allasio, V. Lisi.
Italia. 14.30: «Igralnica», R. Hudson, A. Baxter.
S. Marco. 16.00: «Don Camillov povratek», G. Cervi, Fernandel.
Kino ob morju. 15.00: «20.000 milj pod morjem», K. Douglas, J. Mason.
Moderno. 14.00: «Helena iz Troje», R. Podestà, J. Sernas.
Savona. 14.00: «Ljubezen je čudovita stvar», W. Holden, J. Jones.
Viale. 14.30: «Dogodivščine v Vallechiari», S. Laurel, O. Hardy.
Vittorio Veneto. 14.30: «Napolitanec v Far Westu», R. Taylor, E. Parker.
Belvedere. 16.00: «Nezprosni konjenik».
Marconi. 16.00: «Simbadov sin», D. Robertson, S. Forrest.
Massimo. 14.30: «Sejkova hči», R. Meeker, M. English.
Novo cine. 14.30: «Privatna vojna majorja Bensona», C. Heston, J. Adams.
Odeon. 16.00: «Rapsodija», E. Taylor, V. Gassman.
Radio. 16.00: «Tarzan v prepovedani džungli», G. Scott, V. Miles.
Venezia. 14.00: «Čudoviti podvigi Pluta, Pippa in Paperina», W. Disney.
Skedenj. 18.30: «Pandora».

POLETNI KINO

Arena del fiori. 20.30: «Disneyevi junaki» v barvah.
Armonia. 19.30: «Rdeče kape», A. Ladd, L. Genn.
Paradiso. 20.15: «Orient Express», S. Pampanini.
Ponziana. 20.30: «Prenehajte streljati».
Rojan. 20.15: «Priljubljena pesem».
Skedenj. 20.45: «Pandora», J. Mason, A. Gardner.
Stadio. 20.15: «Posebni agent Pinkerton».
Valmaura. 20.15: «Napoleonski omnibus».

RADIO

SOBOTA, 2. junija 1956

TRST POSTAJA A

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Glasba za godbo na pihala; 9.00 Slovenski zbori; 9.30 Lahke melodije igra orkester Cergoli; 10.00 Predavanje; 10.15 Debussy: Igre; 10.33 Ritmične popevke; 11.00 Borodin: Simfonija št. 2; 11.26 Poje sopranistka Renata Tebaldi; 11.45 Rimski Korsakov: Španski capriccio; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 Kavarniški koncert orkestra Carla Pacchiorija; 13.05 Straussovi valčki; 13.30 Koncert operne glasbe; 14.00 Rossini-Respighi: Fantastični bazar; 14.30 Gershwinove melodije; 14.45 Ritmični orkester Swinging Brothers; 15.05 Slavni pevci; 15.30 Promenadni koncert; 16.00 Sobotna novela; 16.15 Lehar: Luksemburški grof», opereta v 3 dejanjih; 17.05 Plesna glasba; 17.30 Glasbeno potovanje; 18.00 Glasba iz filmov; 18.30 Mozart: Koncert za fagot in orkester; 18.37 Pojeta Maria Caniglia in Beniamino Gigli; 19.15 Sestanek s poslušalci; 19.30 Priljubljene melodije; 20.00 Sport; 20.05 Dvorakovi Slovanski plesi; 20.30 Slovenski vokalni oktet; 20.50 Ples sedmih tančic; 21.00 Teden v Italiji; 21.15 Foerster: «Gorenjski slavček», opera v 3 dejanjih; 22.55 Večerni ples.

TRST II.

11.00 Glasbena matineja; 12.10 Orkester F. Ferrari; Ob 13.00, 14.00, 17.30 in 19.00 poročila o Giru; 14.45 Giacomo Puccini: «Madame Butterfly», opera v 3 dej.; 21.30 Massimo Dursi-Adone Zecchi: «Romagnolska veriga», dramatizirana zgodba o Garibaldijevi rešitvi.

KOPER

Slovenska poročila: 14.15, 17.40, 22.30
Italijanska poročila: 6.15, 12.30, 13.00

5.00-6.00 Spored iz Ljubljane; 6.00 Jutranja glasba; 6.40 Glasba za dobro jutro; 7.00-8.00 in 11.00-12.00 Spored iz Ljubljane; 13.30 Veselo sobotno popoldne — pisan glasbeni spored; 14.40 Zabavan glasbeni spored; 15.00-16.00 Spored iz Ljubljane; 16.00 Priljubljene pesmi; 16.30 Glasbeni biseri; 17.30 «Pariške zabave», balet Jacques Offenbacha; 17.55 Intermezzo; 18.00-19.30 Spored iz Ljubljane; 19.30 Češki zvoki z godbo Bruta Lešiaka; 20.00-22.15 Spored iz Ljubljane; 22.15 Igra kitarist Arthur Smith; 22.45 Plesne melodije.

SLOVENIJA

11.00 Radijski koledar; 11.05 Za dom in žene; 11.15 Lahek spored izvaja Mariborski pihalni ansambel; 11.45 Pojte z nami, otroci!; 12.00 Lahek odlomki glasbeni spored; 12.00 Odlomki iz Gershwinove opere «Porgy in Bess»; 13.35 Za prijetno razvedrilo; 14.15 Mladinski zbori pojo; 15.15 Zabavna glasba; 15.40 Utrinki iz literature - Dragutin Tadijanović: Pesmi; 16.00 Želeli ste — poslušajte!; 17.15 Koncert po željah; 18.00 Okno v svet: Eksplozija vodikove bombe na Tihem oceanu; 18.15 Narodne pesmi pole Ljubljanski komorni zbor; 18.30 Jezikovni pogovori; 18.45 Klavir v ritmu; 20.00 Veseli večer.

TELEVIZIJA

10.00 Prenos vojaške parade v Rimu; 16.30, 20.30 in 23.30 Poročila o Giru; 21.30 Variete Bluebell girlss; 22.30 Eduardo De Filippo: «Taki tipi izpred tolikih let».

OTROCI, POZOR!

Jutri ob 15. uri boste imeli priložnost preizkusiti svojo fantazijo med oddajo «Glasba za naše malčke».

Prihodnjo nedeljo pa bo zadnja oddaja pred počitnicami s pravljico «Petrček in volk».

BOTRI, nabavite svojim birmancem uro znamke

VENUS
pri urarni in zlatarni
MALALAN
OPCINE, Alpinska 83/1 — tel. 21465

Poleg popolnega asortmaja ur znamke VENUS dobite tudi vrsto priznanih švicarskih znamk. — Velika izbira verižic, zapestnic in drugih darilnih predmetov. Sprejema vsa popravila ur in zlatnine.

VČERAJ KAR TRIJE POSKUSI SAMOMORA

S TABLETAMI ASPIRINA si je hotela vzeti življenje

Drug možak je odprl plinsko cev in čaka na smrt, medtem ko se je neka ženska vrgla na tla, da bi jo povozil motor

Včeraj smo imeli v Trstu kar tri poskuse samomora, na srečo pa nobenemu ni uspelo uresničiti svoj načrt. Zaradi družinskih razmer si je v noči med četrtkom in petkom hotela vzeti življenje 27-letna Romilda Olenik por. De Bernardi iz Istrske ulice 128 in je v ta namen zaužila večjo količino tablet aspirina. Na srečo pa so jo njeni sorodniki pravočasno zapazili in nujno obvestili Rdeči križ. Srečno žensko so takoj odpeljali z rešilnim avtomobilom v glavno bolnišnico, kjer so jo sprejeli na tretji oddelek s pridržano prognozo okrevanja.

Tudi 72-letni Lovre Sancin iz Ul. Soncini 12 si je včeraj hotel vzeti življenje, pa se mu ni posrečilo. Ko so ga pripeljali v glavno bolnišnico je mož izjavil, da je hotel izkoristiti ugodno priložnost v stanovanju svoje hčerke Nerine por. Sbrogliavacca, ko je ta odšla z doma. Ko je bil sam v kuhinji, je odprl plinsko cev in mirno čakal na smrt, pa se je hčerka prej vrnila in z njo je prišla tudi njena mati, oziroma Sancinova žena, ki sta preprečili nesrečo. Lovre Sancin je tudi izjavil, da si je hotel vzeti življenje zaradi slabih ekonomskih razmer. Okreval bo v šestih dneh.

Tokrat se je treba zahvaliti previdnosti neznanega motorista, da se ni zgodila nesreča in se ni uresničil načrt 47-letne Angele Kalc por. Bones iz Ul. Madonnina 4, ki si je včeraj dopoldne hotela vzeti življenje pod motornim vozilom. Sama je izjavila, da se je na Trgu Stare mitnice nenadoma vrgla na tla, da bi jo povozil motorist, ki je ravnokar prihajal. Ta pa je pravočasno zapazil žensko in se ji izognil. Pri padcu se je ženska opraskala nekoliko po desni roki. V glavni bolnišnici so ji nudili prvo pomoč, nato pa je lahko odšla domov.

NOV UKREP, KI SKRBI ŠTEVILNE BREZPOSELNE DELAVCE

Ustanova INAPLI prevzela zgradbe in naprave centra preučevalnih tečajev

Ali pomeni to začetek konca teh tečajev, ki so imeli doslej velike zasluge za blažitev brezposelnosti in so tudi mnogo koristili tržaškemu gospodarstvu?

Predvčerajšnjim smo pisali, da zelo slabo kaže za nadaljnji obstoj prekvalifikacijskih tečajev. Zal se je kaj kmalu pokazalo, da so bila naša ugibanja utemeljena. Včeraj so namreč sporočili centru prekvalifikacijskih tečajev, da preidejo vsi njegovi prostori in naprave v upravljanje INAPLI, to je Nacionalni ustanovi za strokovno usposabljanje italijanskih delavcev, ki spada pod ministrstvo za delo in socialno skrbstvo, medtem ko spadajo prekvalifikacijski tečaji pod oddelek za delo vladnega generalnega komisariata in s tem tudi v njegov proračun. Delavci sklepajo, da pomeni ta prehod začetek konca prekvalifikacijskih tečajev, ki so vsaj delno blažili zle posledice brezposelnosti.

V prekvalifikacijskih tečajih so namreč delavci dobivali po 110 lir na uro ali 880 lir na dan, delavci gradbene stroke pa enake mezde, kot jih določa delovna pogodba za težake te stroke. Ti delavci so se v centru učili novega poklica razen tega pa so mnogi delali na raznih gradbiščih, od česar je imelo korist celotno gospodarstvo našega področja.

Kot je znano, so uvedli pri nas tečaje INAPLI preteklega oktobra meseca, in sicer v prostorih omenjenega centra. Od teh tečajev so si oblasti mnogo obetale, toda doslej ni bilo posebnega uspeha. Glavni vzrok je pač v tem, da plačajo tem tečajnikom samo vožnjo s filobusi in jim dajo po en obed, ne dajo pa jim nič place. Le ko končajo z uspehom tečaje, dobe nekaj tisoč lir nagrade. Nihče seveda ne oporeka koristi teh tečajev, katerih namen je, povečati število strokovno usposobljenih delavcev, toda sprico krize je treba upoštevati, da tudi mladinci ne gredo radi v tečaje, če ne morejo pri tem vsaj nekaj zaslužiti, kajti tudi vajenec, ki gre k zasebnemu rokodelcu, dobi nekaj začetne mezde.

To nam potrjuje tudi obisk omenjenih tečajev. Tako je obiskovalo dnevni tečaj za dečke, ki je razdeljen na oddelke za mehanike, elektricisteinpopravljalce radioaparatov, lani v oktobru 50 tečajnikov, večerni tečaj za odrasle pa 93 tečajnikov. To število pa je zlasti v večernih tecajih za odrasle stalno padalo. V maju je obiskovalo dnevne tečaje samo 37 dečkov, večerne tečaje pa 25 odraslih delavcev. Iz tega lahko upravičeno sklepamo, da se ti tečaji niso tako obnesli, kot so od njih pričakovali.

Drugače je bilo s prekvalifikacijskimi tečaji, ki jih je nekoč obiskovalo okrog 1.000 tečajnikov. Ti tečajniki so od leta 1948 dalje izvršili številna gradbena dela in sezidali cele stanovanjske bloke. Predaleč bi zašli, če bi hoteli naštevati vse, kar so zgradili in izdelali. Naj omenimo le nekatera najbolj važna dela:

20 vil za zavezniške oficirje pri Villa Giulia, vojašnico za gasilce na Opčinah, osnovno šolo v Ul. Kolonja, otroški vrtec v isti ulici, osnovno šolo v Miljah, obnovo vile v Villa Revoltella pri Lovcu, vse zgradbe z raznimi pritiklinami, napravami, kanalizacijo, napeljavami itd. v centru, kjer imajo tečaji svoj sedež, 9 stanovanjskih hiš s 54 stanovanji v Rocolu, vojašnico gasilcev v Miljah, 130 ljudskih stanovanj pri Sv. Ani, sedež RK na Trgu Sansovino, razne male obmejne vojašnice za karabinjerje, barake na Opčinah. Razen tega so opravili številna popravila v raznih šolah, vojašnicah, bolnišnicah in drugih javnih ustanovah, ter izdelali pohištvo za nekatere ustanove. Tako so na primer prepleskali tudi učilnice v slovenski višji gimnaziji.

Že sam ta kratki izvleček iz velikega števila opravljenih del nam potrjuje, kako koristni so bili ti tečaji, saj ni šlo za pripravljanje gredic, čiščenje cest in vrtnarjenje, ampak za izvedbo važnih del, ki so v korist vsej skupnosti. V vseh teh letih pa so ti tečaji tudi zagotovili več tisoč brezposelnim delavcem, da so lahko vsaj šest mesecev, in je kolikor je trajala vsaka izmena, dobivali skromno plačo ter se tudi priučili novemu poklicu. Zaradi tega je pač nujno, da ti tečaji ostanejo vse dotlej, dokler se ne bo brezposelnost ublažila z zagotovitvijo novih virov dela. Mislimo, da se v ta namen že lahko najdejo potrebna finančna sredstva, tako da ne bo še večje število brezposelnih odvisno od bedne brezposelnostne podpore INPS.

○ Ker so ugotovili v inštitutu za zaščito matere in otroka v Barkovljah nekaj primerov paratifusa, je odločila direkcija tega inštituta, da začasno ne bo sprejemala novih bolnikov niti odpustila ozdravljenih. Iz istega razloga do preklica tudi starši ne bodo mogli obiskovati otrok, ki se zdravijo v inštitutu.

KAJ BO 6. T. M. NA STADIONU «1. MAJ»?

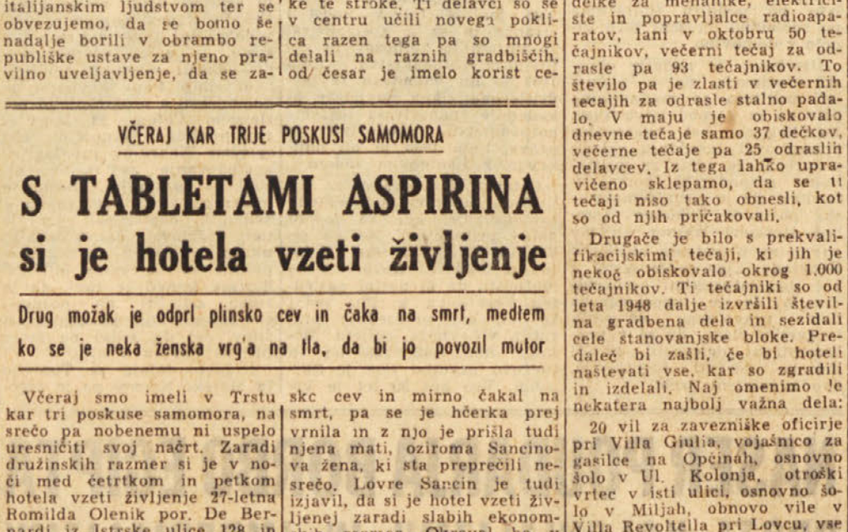

Danes zvečer ob 20.30 bo v dvorani na stadionu «Prvi maj» pod okriljem PD «Ivan Cankar» koncert invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane, ki bo izvajal pod vodstvom prof. Radovana Gobca partizanske in umetne pesmi ter operne arije. Pevce, ki jih vidimo na sliki, spremlja s harmoniko prof. Janez Kuhar, soliste pa bo spremljal na klavirju dr. Gojmir Demšar

IZPRED KAZENSKEGA SODIŠČA

Obsojen na 1 leto zapora zaradi poskusne tatvine

Pijanega mladeniča so našli v tuji sobi pod divanom - Za 1.000 lir vredne ukradene količe bo drugi možak sedel 8 mesecev

52-letni Jakob Flego iz Ul. Soncini, ki je v Škednju splošno znan kot «Jako Sivec», se ni 26. aprila zvečer niti najmanj načejal, da ga bodo policijski agenti čez nekaj minut aretirali, ker so bili že obveščeni, da je na Rotondi pri Bošketu ukradel štiri, največ tisoč lir vredne železne količe.

Mož je šel z vrečo pod pazduho (v njej je imel seveda ukradeno železo) po cesti naravnost proti policijskim organom, ki so ga ustavili in odpeljali na komisariat. Tu je izvedel, da ga je občinski čuvaj opazil pri tatvini in da je o zadevi obvestil pristojne organe.

Sicer ni Flego niti najmanj zanikal tatvino, temveč je samo čodal, da je to storil i

Veliko zanimanje v Moskvi za obisk predsednika Tita

MOSKVA, 30. maja — V Sovjetski zvezi vlada veliko zanimanje za bližnji obisk predsednika Tita, Edvarda Kardelja, Koče Popoviča in drugih jugoslovanskih državnikov. Pravijo, da se o Jugoslaviji ni nikoli pisalo in govorilo toliko kakor v teh dneh. Na vsakem koraku more Jugoslovan, v stiku s sovjetskimi ljudmi, občutiti nedvomno zanimanje za Jugoslavijo, za naše uspehe, za našo pot v socializem, hkrati pa ne bi bilo objektivno, če ne bi videl, da se o Jugoslaviji, zlasti pa o njenem notranjem družbenem razvoju ve zelo malo, da so zapustila svojo sled pretekla leta napačnega informiranja od leta 1948 do 1953.

Zdi se nam, da se največje zanimanje opaža pri preprostem človeku s ceste, pri navadnih Moskvičanih, pri delavcih, študentih in pri mladini. Pri vsakem srečanju z njimi izražajo svoje navdušenje nad Jugoslavijo, stalno izjavljajo, da niso nikoli verjeli tega, kar se je prej govorilo o jugoslovanskih narodih, da jih veseli, da so se sedaj odnošaji normalizirali in da se jim bo ob obisku predsednika Tita nudila prilika, da manifestirajo svoje prijateljstvo do narodov Jugoslavije.

Na bližnji obisk jugoslovanskega predsednika Sovjetski zvezi gledajo predvsem, kot na dejanje, ki dokazuje, da so se odnošaji med obema deželama postavili na zdrave temelje, da so se ti odnošaji, zlasti v poslednjem letu, uspešno razvijali, in pričakujejo, da bodo ti odnošaji — kot rezultat obiska predsednika Tita in razgovorov, ki jih bo imel — privedli do nadaljnjega razvijanja sodelovanja med Beogradom in Moskvo. Potrebno je povedati tudi to, da so se prebivalci Moskve nekako navadili na obiske, ker jih je bilo v tem poslednjem času zelo mnogo in da smatrajo, da so ti vsestranski medsebojni stiki velikega pomena za izboljšanje odnošajev v svetu — da pa kažejo za obisk predsednika Tita neko posebno intenzivno zanimanje, kljub temu, da se obisk jugoslovanskih državnikov tudi po svojem značaju sklada z vrsto drugih obiskov.

Obsežen program

Od trenutka ko bodo v sobodo popoldne na kijevski železniški postaji stopili na moskovska tla, bodo predsednik Tito, Edvard Kardelj, Koča Popović, Mijalko Todorović in drugi postali predmet pozornosti, velike simpatije in prijateljstva, ki ga čutijo Moskvičani in ki ga bodo gotovo izpričali, ko se bo njihov avtomobil kretal po širokih moskovskih ulicah in ko bodo kasneje ob raznih prilikah prihajali z njimi v stik; bodisi na postaji, kjer bodo jugoslovanske državnike sprejeli predsednik Prezidijuma Vrhovnega sveta, Vorošilov, predsednik vlade, Bulganin, prvi sekretar KP SZ, Hruščev in ostali najvišji sovjetski voditelji; bodisi ob priliki obiska v moskovskih tovarnah in vojaških ustanovah, ob priliki obiska pri študentih moskovske univerze, obiska v Kremlju in moskovskih razstav, slovite podzemne železnice ali na fizkulturnih nastopih in na svečani predstavi v Velikem teatru, na svečanih sprejemih in kosilih, ki spadajo v protokol, ki pripada državnim poglavarjem; bodisi spet, ko se bodo vodili razgovori med najvišjimi sovjetskimi in jugoslovanskimi voditelji — povsod bodo Tito, Kardelj in drugi jugoslovanski državniki predmet največjega zanimanja.

Ne ve se še za točen program obiska predsednika Tita in drugih jugoslovanskih državnikov, toda smatra se, da bo zelo obširen in dogat in da bo vseboval tudi to, kar je zgoraj omenjeno. Zvedeli smo, da bo soproga predsednika Tita, Jovanka Broz, — kakor je navada v takih primerih — imela svoj ločen program, ki bo vseboval obisk muzejev, zgodovinskih krajev, kulturnih in socialnih ustanov.

Veliko zanimanje za razgovore

Jugoslovanski državniki bodo prispeli v Moskvo 2. junija, torej točno leto dni po podpisu beograjske deklaracije Tito-Bulganin, v kateri so postavljeni temelji sodelovanja obeh dežel. Ta deklaracija in njena načela so čvrst okvir, v katerem so se v tem poslednjem letu postopno normalizirali odnošaji med obema deželama in dosegli stvarni uspehi v razvoju enakopravnega in obojestransko koristnega sodelovanja med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo.

To dejstvo — beograjska deklaracija, namreč — njena načela enakopravnosti, nevmešavanja, miroljubnega sodelovanja med enakopravnimi partnerji, pravica vsakega naroda na svoj lastni notranji razvoj in na svojo samostojno pot v socializem, se tu stalno poudarjajo tako v tisku, kot v zasebnih razgovorih ob priliki bližnjega obiska predsednika Tita.

Zlasti se poudarja, da je vprav postavljanje jugoslovansko-sovjetskih odnošajev na zdravo, dolgotrajno osnovo odigralo odločujoče vlogo v zmanjšanju napetosti v svetu, oziroma pri urejevanju razmer v Evropi. Jasno je torej, da obe stranki nimata nikakega razloga niti želje, da bi ta načela, ki so se v praksi pokazala za stvarne in zdrave temelje medsebojnega sodelovanja, kakorkoli spremenili, ampak da to vzajemno sodelovanje še nadalje vsestransko razvijata na osnovi teh načel in v obojestransko korist.

Postala je že mednarodna praksa, da se ob podobnih prilikah izvrši najširša izmenjava mnenj o medsebojnih odnošajih in o vseh mednarodnih vprašanjih, ki zanimajo obe deželi. Spričo važne vloge ki jo obe deželi in njuno sodelovanje igrata v Evropi in v svetu, in ne glede na znano dejstvo, da med njima obstajajo tudi razlike v stališču do še nerešenih vprašanj, je povsem razumljivo — tako pravijo tu — da more taka izmenjava mnenj in pogledov samo koristiti in prispevati k nadaljnjemu pomirjenju, in to tem bolj, ker obisk predsednika Tita sovpada z izredno važnim razdobjem, ko se odpirajo nove perspektive za zbližanje med narodi.

Predpostavlja se, da bodo rezultati razgovorov ob zaključku obiska fiksirani v skupnem dokumentu — poročilu, in da bo tako svetovna javnost obveščena o rezultatih tega obiska in o izmenjavi mnenj, ki bo nedvomno ugodno vplivala na razvoj sodelovanja med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo, kakor tudi na proces razvoja miroljubnega sodelovanja in koekzistence med vsemi narodi.

DJ. JULIUS
(Iz «Politike»)

Francozinja Colette Duval je na tekmovanju v Rio de Janeiro potolkla svoj prejšnji rekord v skokih s padalom. Pognala se je z letala v višini 12.000 metrov in odprla padalo šele 250 m od tal. To je nov svetovni rekord za tovrstne ženske skoke. Colette je po poklicu manekenka

Ideološka razvojna pot socialno demokratskih strank

V tedniku «Il Mondo», ki je danes neuradno glasilo radikalne stranke, je Leo Valiani objavil zanimiv članek o ideološkem razvoju nekaterih socialno demokratskih strank, ki ga zaradi nekaterih njegovih izredno zanimivih misli objavljamo skrajšano v slovenskem prevodu.

Socialistična internacionala se je pred časom obrnila na nekatere javne delavce, da bi ji povedali svoje zaključke o ideološkem razvoju demokratičnega socializma v svoji deželi. Prispevki, ki so jih poslali zgodovinarji ali ekonomisti, ki so prejeli povabilo, in med katerimi so tudi voditelji strank, kakor Gaitskell, so sedaj objavili v angleščini v založbi Internacionale, in bodo izšli tudi v italijanščini v založbi *Opere nuove*.

Zgodovinski pogoji razvoja delavskega gibanja niso bili in niso niti danes enaki v Angliji in v Avstriji, v Franciji in Nemčiji, v Italiji in v skandinavskih deželah. Ta različnost se odraža nujno v različni stopnji in obeležju naukov in programov socialne obnove pri raznih narodih. Kdor se spominja začetnega internacionalističnega navdušenja socialističnih strank more biti tudi dovzeten za sarkastično opazko evropeističnega socialista Andrea Philippa, po katerem je edina popolnoma uspela nacionalizacija, nacionalizacija socializma samega, ki se je namenoma omejil na poglede, ki ne gredo izven meja obstoječih nacionalnih držav, in ki se zato potegujejo v vsaki teh držav za obrambo tipično krajevnih interesov. Toda kakor večina sarkazmov bi utegnil biti tudi ta pretiran.

Tudi značaj sam ciljev strank, ki so včlanjene v socialistični internacionali, se je v poslednjem desetletju močno spremenil. «Država blagostanja» je zamenjala končni cilj socializacije vseh proizvajalnih sredstev in odprave države same, kot posledico odprave razrednih družbenih razlik. Za «državo blagostanja» so značilni: polna zaposlitev, ki jo dosežemo s finančnimi sredstvi, povečanje tistega dela čistega nacionalnega dohodka, ki pritiče dohodkom od dela; porazdelilna davčna pravičnost; koeksistenca javnega sektorja v gospodarstvu, ki vključuje nujne komandne položaje za načrtno vodenje gospodarstva, z obsežnim privatnim sektorjem, kjer se zasebnikom zajamči, in to ne le kot začasni prijem, spoštovanje njihove lastnine. Z odkritostjo, ki označuje švedsko socialdemokratsko stranko in norveško laburistično stranko, le-ti izrecno priznavata, da sta se s sprejemom teh ciljev dokončno odpovedali marksizmu, ki je označeval njune prvotne programe ob koncu preteklega stoletja. Leti se ne smatrata več za razredni stranki, kljub temu, da imata za seboj skoraj ves proletariat svoje dežele, ampak za ljudski stranki, ki sta odprti vsem družbeno koristnim slojem. Angleška laburistična stranka — kakor razlaga Gaitskell v svojem spisu — ni bila nikoli marksistična. Tudi ona pa je doživela globok ideološki razvoj. Če je bil radikalni utilitarizem, skupno z «metodističnim» krščanskim socializmom na začetku njegove intelektualne inspiracije, je v zadnjih petnajstih letih sprejel Keynesovo gospodarsko misel, ki je, kakor je splošno znano, bolj radikalna, kot pa socialistična. Izkušnje so mu hkrati prinesle več previdnosti glede nacionalizacij, tako da je gospodarstvo na dva sektorja, s priznanjem koristnosti, ki jo ima nedoločen obstoj zasebnega sektorja, tudi zanj osnovna programska postavka in ne le preprosta prehodna faza na poti k integralni socializaciji.

Druge stranke socialistične internacionale, dasi tega ne priznajo tako odkrito, ker imajo opravka s širjenjem komunizma med ljudskimi množicami, se nahajajo dejansko v podobnem položaju, kar se tiče njihovega stvarnega programa. Le avstrijska socialdemokratska stranka še izjavlja svojo zvestobo marksističnemu nauku, v praksi pa tesno sodeluje že več kot desetletje s katoliško stranko, ki ima v splošnem vodilno mesto v dunajski vladi. Marksizem današnjih avstrijskih socialistov pa ni več oni revolucionarni socializem Otona Bauerja, ki je podobno sodelovanje dopuščal le izjemoma v kritični fazi. Avstrijska socialdemokracija pa ohranja danes ideološko tradicijo marksizma (ne pa njegovega socialnega in političnega programa) kot sredstvo odpora in morebitne protiofenzive na klerikalni pritisk. Položaj italijanskega socializma je bolj zapleten, zaradi razkola med socialisti in socialnimi demokrati in zaradi obstoja največje komunistične partije na Zapadu. Res je sicer, da italijanski socialisti niso jemali marksizma dobesedno ne v drugi, ne v tretji internacionali, kljub temu, da se je priznavala znanstvena resnost Antonia Labriole in moralna resnost nasprotovanja vojni od strani Trevesa, Modiglianija in Serratija. Danes se marksistična ideologija zdi bolj zakoreninjena v Italiji kakor v drugih deželah zapadne Evrope. Razlogi za tak pojav so mnogostranski. Nedvomno pa je, da obstoj fašistične mentalitete, brutalni in kratkovidni egoizem vladajočih skupin, teža brezposelnosti in politika nizkih mezd močno prispevajo k temu, da se zaradi premočrtnega nasprotovanja, ki iz tega izhaja, marksizem ali klasicizem vzdržuje ne samo pri komunistih, ampak tudi pri italijanskih socialistih različnih tendenc. To rečemo le kot preprosto ugotovitev dejstva, ne pa da bi hoteli s tem podvomiti v proglašeno zvestobo demokratični metodi, glede katere je treba naglasiti, da tisti, ki verujejo v svobodo, kot najvišjo vrednost, ne morejo zapreti vrat pred nobenim, ki je pripravljen sprejeti vrednote politično liberalne demokracije.

Zgodovinska ali priložnostna opravičila za marksizem v Italiji pa ne pomenijo, da ima njegov finalistični program še svojo veljavo glede napredka italijanskega gospodarstva in italijanske družbe. Osebno se nagibamo k mnenju, da je najboljše, kar more preživeti teorije avtorja «Kapitala», vključeno v stavek, v katerem se trdi, da industrijsko najbolj razvita dežela kaže drugim deželam pot njihove bodočnosti. Če se bo Italija razvijala v okviru zapadne civilizacije — kakor je povsem umevno predvidevati — pomeni to, da gospodarske in politične zamisli radikalov, ki si jih je bolj razviti laburizem prisvojil v precejšnji meri na škodo onih tradicionalnega razrednega ali marksističnega socializma, nakazujejo bodočo pot tudi italijanskim naprednim silam. Že samo dejstvo, da stranke, ki se v Italiji sklicujejo na marksizem, dejansko ne zahtevajo obsežne socializacije ali nacionalizacije, ampak se omejujejo na tipično radikalne rešitve, kot so kontrola nad monopoli, zaposlitev brezposelnih tudi v sedanji družbi, davčna pravičnost — je že samo po sebi zgovoren dokaz spremembe, ki je v razvoju.

LEO VALIANI

AMERIČANI BODO MORALI ZAPUSTITI „NEPOTOPLJIVO LETALONOSILKO"

Islandsko ljudstvo bo z volitvami potrdilo sklepe svojega parlamenta

V 35 letih, odkar se je Islandija otresla tuje nadvlade se je razvila v napredno deželo in danes ne mara postati tarča v morebitnem spopadu med Vzhodom in Zahodom

Letošnje leto lahko imenujemo leto volitev, pred mesecem smo jih imeli v Avstriji, pred dnevi v Italiji, proti koncu junija bodo v Egiptu, proti koncu leta pa v ZDA. 24. t. m. jih bodo imeli v Islandiji in pri teh se bomo ustavili, ker so izredno važne pa vendar gre za majhno deželo, ki živi odmaknjena od sveta.

Preden bomo spregovorili kaj več o tem, se bomo nekoliko pomudili pri Islandiji in jo skušali prikazati v številkah in drugih podatkih. Islandija je velika kot dobre tri Sicilije skupaj. Prebivalcev pa ima zelo malo, komaj 158 tisoč. Glavno mesto dežele je Reykjavik, ki šteje 58 tisoč prebivalcev. Prebivalci te dežele so po poreklu Norvežani, Irci, Angleži in Skoti, ki so jo v letih okoli 855 kolonizirali. Leta 1264 je bila priključena Norveški. Leta 1830 je prešla pod dansko oblast in ostala v tem položaju vse do leta 1930, ko se je osamosvojila, pa čeprav v personalni uniji z dansko krono. Ta zadnja vez do Danske je ostala do leta 1944, ko se je Islandija popolnoma odcepila od svojega bivšega gospodarja in se proglasila za neodvisno parlamentarno republiko.

Zaradi svojega izredno hladnega podnebja (razen onkraj Reykjavika) in zaradi tega, ker je zemlja zelo siromašna, je bila Islandija do pred kratkim dobesedno zapuščena dežela z redkim prebivalstvom, ki se je ukvarjalo povečini z ribištvom. Življenjska raven je bila zelo nizka in drugače niti ni moglo biti. Še pred kakimi tridesetimi leti in še pozneje je Reykjavik štel komaj 20 tisoč prebivalcev, ki so se s težavo prebijali skozi življenje in se dobesedno borili s prirodnimi težavami. V tem kratkem času pa se je ta dežela naglo razvila in danes je slika in vzor blagostanja. Obiskovalcu Reykjavika, ki je to mesto videl pred dvajsetimi leti, se danes to mesto pokaže v povsem novi luči, tako da bi ga lahko primerjali kakršnemu koli podobnemu mestu bogate in razvite dežele. Za to je značilno na primer tudi dejstvo, da so n. pr. tu speljali vroče vrelce vode po mestni kanalizaciji in celo po hišah. Ribištvo, ki je glavni vir bogastva, se je razvilo v moderno industrijo in že naslednji podatek nam bo pokazal nagel dvig življenjske ravni v tej deželi: V Islandiji pride po en časopis ali publikacija že na vsakih 466 prebivalcev, na Angleškem, za katero ne moremo trditi, da ni razvita, na 3205 prebivalcev, v ZDA pa komaj na 12.497 prebivalcev.

Mnogi zatrjujejo, da se je Islandija tako razvila tudi na račun zadnje vojne in še posebno na račun tega, da je postalo njeno ozemlje nekaka vojaška baza NATO ali ZDA. Hitler je nekoč rekel, da je Islandija «nepotopljiva letalonosilka», danes pa je Islandija osnovno pomorsko oporišče ZDA za ta predel sveta.

Toda čeprav se je po mnenju nekaterih gospodarstvo Islandije dvignilo tudi na račun ameriških oporišč, na račun svojega položaja kot «nepotopljive letalonosilke», je prebivalstvo Islandije sovražno razpoloženo proti NATO in lahko bi rekli, tudi proti Američanom samim, ki so glavni predstavnik te vojaške organizacije. To nasprotje prihaja čedalje bolj do izraza in večina prebivalstva je prepričana, da ima Islandija pred seboj lepo in bogato bodočnost, vendar samo v primeru, «če jo pustijo pri miru». Strah pred atomsko vojno in strah, da bi ostala oporišče v morebitnem spopadu med Vzhodom in Zahodom, je vplival na prebivalstvo tako močno, da tega gledišča ne zagovarjajo le komunisti, ki jih je v deželi zelo mnogo, in druga napredna gibanja, ki so že načelno proti tujim okupacijskim četam in vojski nasploh, ampak tudi konservativni elementi. Islandec vam bo v razgovoru kar odkrito povedal za vzrok tega njihovega sovraštva do tujcev, predvsem Američanov. V Keflaviku, ki je kakih 55 km od islandskega glavnega mesta, živi v ameriškem oporišču kakih 5000 vojakov. Keflavik je dejansko le velikansko letališče, ki je bilo zgrajeno kmalu po letu 1951, ko je Islandija pristopila k Atlantski zvezi. Že tedaj so pristaši vključitve Islandije v Atlantsko zvezo komaj prodrli s svojim predlogom, saj je razprava v parlamentu trajala nepretrgoma dva dni, medtem ko so bile na ulicah velike demonstracije, kar je edinstven dogodek za to tako mirno in ustaljeno ljudstvo. In če je tedaj pristašem Atlantske zveze uspelo prepričati s svojim predlogom, so se danes že sprijaznili z dejstvom, da je njihova doba minila, kajti protiameriško razpoloženje je od tega dne neprenehoma raslo. Najlepši dokaz za to je tudi dejstvo, da ameriški vojaki iz oporišča v Keflaviku ne prihajajo v Reykjavik v vojaških uniformah, ampak vedno v civilni obleki, ker ne marajo «dražiti» Islandcev.

Če vprašate Islandca, zakaj tako nasprotujejo Atlantski zvezi, vam bo ta rekel: «Vi bi se morali zavedati, da smo mi bili vse do pred 35 leti dejansko danska kolonija. Bili smo torej izkoriščani in zato siromašni. V teh 35 letih svobode pa smo se naglo razvili na račun modernizacije ribištva in naše socialne ustanove so danes prav gotovo ene najboljših na svetu».

Amerikanci bodo potemtakem morali od tod. Pred dvema mesecema je islandski parlament že sklenil, da se morajo Američani umakniti v 18 mesecih. Prihodnje volitve bodo to obsodbo prav gotovo potrdile in nihče več ne dvomi v to, da bodo prihodnje volitve le potrditev sklepa. V parlamentu namreč so nasprotniki ameriških oporišč na Islandiji imeli 31 glasov, zagovorniki oporišč pa komaj 18. V resoluciji, ki je bila sprejeta o odločanju o tem vprašanju, je bilo rečeno sledeče: «Islandija bo sicer sodelovala glede obrambe s svojimi sosedi, zato tudi z deželami organizacije NATO; toda Atlantski pakt je treba spremeniti, tako da se islandskemu ljudstvu zaupajo vsa oporišča, ki so potrebna za obrambo otoka.»

Kaj čudno torej, če se izidi prihodnjih volitev pričakujejo z veliko nestrpnostjo. Ne gre sicer za to, ali bo obsodba, ki jo je dal parlament, potrjena ali ne, ampak gre za močno oporo politiki, ki sicer išče zvez in prijateljev z vsemi, ki pa ne mara postati kolonija Amerike, ko se je komaj pred 35 leti rešila druge nadoblasti. Seveda ima to še poseben pomen zaradi dejstva, da Islandija ne bo več ameriška «nepotopljiva letalonosilka», ampak samostojna in miroljubna dežela z naglim gospodarskim razvojem in vedno višjim življenjskim standardom, dežela, ki hoče graditi in ne rušiti.

Kaj je kromotografija

Nedvomno je tudi vam že kdaj padla kapljica črnila na list vpijajočega papirja. Takrat ste verjetno opazili, kako so se začeli širiti okoli packe različno obarvani krogi. Prav kot Molièrov Jourdin, ki je govoril v prozi, a tega ni vedel, ste v opisanem primeru tudi vi nevede kromatografsko analizirali črnilo.

V petih desetletjih svojega razvoja je postala kromotografija najbolj natančna metoda kemične analize. Z njo je mogoče ugotoviti sestavine določenega telesa celo takrat, kadar imamo na razpolago le majhen delček.

Že davno so zamenjale pri kromatografski analizi bel papir različno dolge steklene cevi, napolnjene z absorbicijskimi sredstvi, na primer z drobnim prahom sode, s kaolinom, z aluminijevim silikatom, s kalcijevim sulfatom, z aktivnim ogljem ali z nekaterimi smolami.

Nova metoda se je začela razvijati leta 1906, ko je prišlo poljsko-ruskemu botaniku Mihailu Cvetu na misel, da bi si pri proučevanju rastlinskega zelenila pomagal s časovnimi razlikami v hitrostih, s katerimi se širijo različne tekočine poroznih snoveh. Zmečkal je špinačne liste in jih polil z etrom, v katerem se je listno zelenilo raztopilo. Nato je zlil to raztopino v stekleno cev, napolnjeno z drobnim prahom sode. Obarvana raztopina se je neenakomerno širila po cevi. Najprej je opazil tri prstane bledorumene barve, pod njimi dvoje jasno ločenih zelenih pasov in nazadnje nekaj širšo plast bledorumene barve. Po tem je Cvet sklepal, da sestavlja listno zelenilo vsaj šest prvin, sčasoma pa so šla njegova dela v pozabo.

Šele mnogo kasneje, ko so iznašli prve antibiotike, so se biologi spomnili kromatografije, kakor je Cvet imenoval svojo metodo. Z uspehom so jo začeli uporabljati ne samo pri proučevanju antibiotikov, marveč tudi vitaminov in hormonov. Ko so kemiki natanko analizirali antibiotike, vitamine in hormone, so jih čez čas začeli sintetično proizvajati, to pa je vplivalo tudi na zniževanje proizvodne cene teh kemičnih spojin.

Navsezadnje pa je ta metoda olajšala tudi proizvodnjo atomske bombe in graditev atomskih central. Znano je, da v atomski bateriji ni aktiven ves uran. Samo uran 235, ki zavzema sto štirideseti del naravnega, lahko razpada, se pravi, da oddaja nevtrone v vseh smereh in tako omogoča verižno reakcijo. Uran 235 pa je pomešan z uranom 238, zato so morali izločiti iz te zmesi aktivni uran 235. Pri tem je prišla v poštev kot ena izmed metod tudi kromatografija, ki se je najbolje obnesla.

To metodo so uporabili tudi pri izločanju plutonija, ki ga v naravi ni, marveč nastaja v atomskih baterijah iz urana 238, in sicer tako, da uran sprejema nevtrone, ki jih oddaja uran 235. Tako nastane neptunij, ki nadalje sprejema nevtrone in postane plutonij. Tudi plutonij lahko razpada, vendar ga je v uranu 38 izredno malo. Kromatografske metode so se obnesle pri izločevanju plutonija mnogo bolje kot vsi drugi, klasični načini. Znano je, da uporabljajo uran 235 in plutonij razen za eksploziv atomske bombe tudi kot sredstvo za plemenitenje urana, ki gori v atomskih reaktorjih in katerega koristni učinek se na ta način znatno poveča.

Kromatografija se je torej tako zelo razvijala, da danes ta naziv sploh ne ustreza več. V ceveh, kjer se odvijajo reakcije, se večinoma sploh ne pojavlja več nobena barva. V posameznih primerih uporabljajo ultravioletne žarke in na temelju fosforescence različnih plasti sklepajo o sestavi novih. V drugih primerih lodijajo snovem posebna kemična barvila. — Kromatografija je postala zapletena metoda, zato pa imajo strokovnjaki v laboratorijih in v industriji od nje velike koristi.

Dragocen rudnik

Med vsemi rudniki na svetu je «Velika jama» v Južni Afriki najbolj dragoceno rudno ležišče na svetu.

Ta rudnik obsega komaj štiri hektare zemljišča in so prodrli približno tisoč metrov globoko, iz jaškov pa so v 25 letih (1888—1913) spravili na dan nič manj kot 450 kilogramov diamantov. «Velika jama» (Big Hole) je namreč najbogatejše ležišče diamantov na svetu.

Največji diamant, kar so jih našli v tem rudniku, je imel 503 karate, torej je tehtal deset dekagramov. Za vse diamante, kar so jih našli v tem rudniku, je značilna bledorumena barva. Leta 1913 so rudnik opustili, ker se kopanje ni več izplačalo. Voda je počasi zalivala rove in tako je počasi nastalo globoko podzemsko jezero; opuščeni rudnik je zdaj posebna naravna znamenitost blizu Kimberleya v Južni Afriki.

JEKLIKA POTREBUJE VEDNO TRŠE KOVINE

Volfram in kobalt in njuna uporaba

Menda ga ni, ki bi ne poznal svinca, toda redki so, ki bi kaj več vedeli o tem, kaj je volfram. In vendar je na naši zemlji svinca trikrat manj kot pa volframa. Nazlic temu se volfram prišteva med redke in dragocene kovine. To pa zaradi tega, ker se je svinec že v najstarejših časih pridobival iz rude tako, da se je ta topila, vtem ko je pridobivanje volframa bolj zapleteno. Tudi se je začel volfram v industriji uporabljati šele v našem stoletju, a sodobne metode za njegovo pridobivanje so se odkrile šele med obema vojnama.

Po končani drugi svetovni vojni pa sta se proizvodnja in uporaba volframa vse bolj razširili. Danes si brez volframa sploh ni mogoče zamisliti proizvodnje raznih izredno trdih jeklenih zlitin, kakor bi ob njegovem pomanjkanju tudi industrija električnih žarnic ne napredovala. Kot si težke industrije ne moremo zamisliti brez koksa, tako si tudi obdelave kovin ne moremo zamisliti brez jeklenih legur, ki jih v glavnem sestavlja volfram.

V narodni pesmi večkrat naletimo na izraz sablja damaščanka. Bile so te sablje damaščanke posebno cenjene, in to zaradi trdote ter odpornosti jekla, iz katerega so bile izdelane. Imenovale so se tako, ker so jih izdelovali v Damasku. Nihče ni dolga stoletja odkril tajnosti, na kakšen način so v Damasku izdelovali tako trdo in odporno jeklo. Danes ta tajna ni več nobena tajna, strokovnjakom s pomočjo modernih metod ni bilo težko ugotoviti, da je to jeklo vsebovalo volfram. V rudi, ki so jo tu kopali, se je nahajala tudi ta kovina in tako so tamkajšnji orožarji povsem slučajno prišli do jekla, ki je bilo mnogo trše od navadnega.

Prvo trdo jeklo, ki so ga proizvedli s pomočjo volframa, se je pojavilo na svetovni razstavi v Parizu l. 1900, nakar so odkrili še vrsto izredno trdih legur, dokler niso prišli do take, ki ima trdoto diamanta. To dobimo, če volfram in ogljik spojimo s kobaltom. Iz nje izdelujejo posebne ploščice, ki si brez njih ne moremo zamisliti obdelave kovin. Svoje trdote ne izgubi tudi pri najvišjih temperaturah. Uporabljajo jih za rezanje ostalih kovin.

Delavci iz Raykjavika gredo v povorki in z zastavami na volilno zborovanje

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

DAVICA ALI DIFTERIJA

Davica je nalezljiva bolezen, za katero obolevajo najbolj pogosto otroci. Bacil, ki jo povzroča, se zadržuje na sluznici ust, žrela in sapnika. Tu se bacili zelo hitro razmnožujejo ter ustvarjajo pri svojem razvoju in razmnoževanju strupe, ki jih raznaša kri po vsem telesu bolnika. Bolezen ne izbruhne takoj po naselitvi bacilov na omenjenih mestih, treba je da preteče za to teden dni. V pričetku obolenja je bolnik nerazpoložen. Boli ga glava, nima apetita, tud: temperatura je nekoliko zvišana. Že pri prvih znakih opazimo, da je žrelo vneto temno rdeče in da se pokažejo na mandeljnih sivkaste obloge. V nadaljnjem poteku bolezni se splošno stanje bolnika slabša in sivkaste obloge na mandeljnih se spajajo v mrene, ki končno popolnoma prekrijejo mandeljne ter prehajajo često tudi na jeziček, ki visi med mandeljnoma. Kljub močnemu vnetju žrela in oblogam na manjdeljnih bolnik navadno ne toži, da ga boli vrat. Včasih oblog na mandeljnih sploh ne vidimo, posebno takrat ne, če so se naredile obloge na sapniku in na glasilkah. Zaradi tega pride do spremembe glasu, ki postane hrapav in zgublja na jakosti, tako da bolnik ne govori, ampak le šepeče. Obloge na sapniku oteqkočajo prehod zraka v pljuča, zaradi česar bolnik težko diha. Dihanje je globoko, bolnik ima široko odprta usta, nosnici se mu širita, glavo pomika navzad, in sicer to vse zato, da bi dobil čim več zraka. Bledost lic prehaja vedno bolj v modrino, ki je zlasti opazna okrog ust. Noge in roke so mrzle in smrt lahko nastopi zaradi zadušitve. Razen težkega dihanja in hrapavega glasu draži bolnika na kašelj, ki je pri difteriji podoben pasjemu laježu. Ta oblika difterije je znana pod imenom krup ali grlovka.

Razen žrela in sapnika napada davica tudi nosno sluznico. V tem primeru teče z ene ali obeh nosnic sluzasto krvava tekočina. Nos je zadelan in v nosnicah se pojavijo krvave rdeče kraste.

Kot večina nalezljivih bolezni, tako zapušča tudi difterija za seboj različne težke okvare notranjih organov. Najbolj pogosto je prizadeto srce in živci, zlasti še živci na rokah in nogah, a nič mani živec mehkega neba in očesnega mišičja.

Difterija je bolezen tako odraslih kot otrok, vendar je najbolj pogosta v otroški dobi, prav pogosto pa obolijo za njo otroci med 1. do 7. letom starosti. Dojenčki obolijo skoro izključno za difterijo nosne sluznice. Bolezen se širi od bolnika na zdravega človeka ali pa preko kliconoscev. Za okuženje ni nevaren le bolnik, ampak tudi tisti, ki je že okužen, a še ne kaže znakov bolezni. Vir okužbe je tudi bolnik, ki je prebolel bolezen. Bacili namreč izginejo z bolnikovega žrela v 4 do 8 tednih, a nekateri ljudje ostanejo trajni bacilonosci difteričnih klic.

Če davice ne zdravimo, se končuje v mnogih primerih s smrtjo. Vendar pa je zdravniška veda toliko napredovala, da je našla proti tej strašni bolezni izvrstno zdravilo. To zdravilo se imenuje serum in se dobiva iz krvi konj, ki so jih umetno okužili.

Tako kot vsako drugo zdravilo, moramo uporabljati tudi davični serum pravočasno, in sicer takoj prvi ali drugi dan začetja bolezni. Pravočasna uporaba seruma je zlasti važna pri krupu, kajti krup lahko privede v nekaj urah do smrtnonevarne zadušitve. Če pa dobi bolnik serum prepozno, ostanejo zaradi zastrupljenja z davičnim toksinom razne težke okvare.

Serum pomaga tudi tam, kjer obstaja nevarnost, da so okuženi tudi člani rodbine, zlasti otroci. V takih primerih se daje serum tudi okuženemu okolju, da se tako prepreči bolezen pri ostalih družinskih članih. Bolnik, ki je prebolel davico, je v 90 odst. primerov za vse življenje odporen proti davici.

Davičnega bolnika je treba strogo osamiti, rodbino pa kontumacirati.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

OB DESETI OBLETNICI USTANOVITVE REPUBLIKE

Pravice delovnega ljudstva ter Slovencev v Benečiji

Danes poteka deset let, odkar je italijansko ljudstvo z referendumom zavrnilo monarhijo kot zastarelo in skorumpirano državno ureditev in jo nadomestilo z republiko. Za republiko se je prebivalstvo izjavilo zaradi sodelovanja kraljeve hiše s fašizmom, kar je imelo hude posledice za vse italijansko prebivalstvo.

Ceprav je z referendumom Italija postala republika in je bila pozneje sprejeta tudi ustava, ki je uzakonila novo ureditev, je bil s tem napravljen šele prvi korak, kajti treba je bilo napraviti še republikance, to se pravi ljudi, ki bodo spoštovali demokratična načela republiške ustave, pravice delovnega ljudstva ter pravice manjšine, katerim ustava jamči vse pravice.

Na Goriškem in v Beneški Sloveniji republiška načela niso v celoti dobila praktične potrditve, kar se je v glavnem dogajalo tudi v ostalih delih države. Večinska stranka je zaradi notranjih protislovij ter zaradi odkritega simpatiziranja in sodelovanja z desničarskimi krogi v naših krajih zanemarjala izvajanje ustave. Delovno ljudstvo se mora šele boriti za svobočine, ki so v ustavi zajamčene, slovanska manjšina se mora prav tako boriti za svoje narodne pravice, čeprav ustava ščiti manjšine, kar je poudarjeno v šestem členu ustave.

Zlasti prihaja ta neskladnost s črko in duhom ustave navzkriž s stanjem v Beneški Sloveniji, kjer okoli 60.000 Slovencev nima niti ene šole v materinem jeziku, kjer ni niti enega otroškega vrtca, kjer bi se otroci lahko pogovorili v jeziku svojih staršev, kjer je slovenščina občevalni jezik v družini in celo na sejah občinskega sveta, vendar njegova uporaba ni uradno priznana v javnih uradih, na sodiščih itd.

Demokratično prebivalstvo tudno upa, da se vedno bolj bližajo časi, ko se bo ustava vedno bolj spoštovala. Leta predsednikov republike, kot sta bila De Nicola in Einaudi so za nami. Sedanji predsednik Gronchi je večkrat dokazal, da se ustava mora spoštovati.

Slovenci na Goriškem in zlasti v Beneški Sloveniji pa ob deseti obletnici republike še posebej želijo, da bi kmalu nastopil čas, ko se bodo pričeli izvajati tudi tisti členi ustave, ki dajejo pravico našim ljudem do poučevanja in javnega izražanja v materinem jeziku.

Urnik trgovin danes in jutri

Danes, praznik republike: v dopoldanskih urah bodo odprte mesnice do 11. ure, pekarne in mlekarne do 12. in cvetličarne do 13. ure. Vse ostale trgovine so ves dan zaprte.

Jutri, nedelja 3. junija: mesnice bodo odprte do 11. ure, pekarne in mlekarne ter trgovine s sadjem in zelenjavo do 12. in cvetličarne do 13. ure. Ostale trgovine bodo ves dan zaprte.

Pokriti trg je danes ves dan zaprt, medtem ko bo jutri odprt do 11. ure.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Pontoni - Bassi, Raštel 27 - tel. 33-49; od 8. do 12.30 pa je dežurna lekarna Alesani, Ul. Carducci 12 - tel. 22-68.

OBČINSKE VOLITVE V BENEŠKI SLOVENIJI

Obmejna občina Praprotno pripada levi opoziciji

Pod znakom PSDI so nastopili socialdemokrati, socialisti in komunisti - V programu liste je tudi nacionalna strpnost

Čeprav prihajajo podatki o občinskih volitvah v Benečiji le polagoma v javnost, zaradi česar ni mogoče napraviti splošne ocene volilnih rezultatov, je vendarle zanimiv volilni izid v občini Praprotno, ki meji na goriško pokrajino in na Jugoslovanska Brda. V tej občini je opozicija PSDI, KPI in PSI nastopila s simbolom PSDI ter premagala drugo kandidatno listo, ki je imela za znak prekrižan ščit (krščanska demokracija).

Novi občinski svet bo sestavljen iz sledečih članov:

Alfonso Napoli — Podarskije, Jožef Kovačevščak — Brdo, Bruno Znidorčič — Kovačevica, Angel Magnan — Klaučeča, Anton Lesica — Oborče, Armando Medved — Cala, Rino Petruša — Ibana, Silvio Marinič — Praprotno, Lucian Marinič — Praprotno, Livio Sant — Kravoret, Abtom Brešča — Bordoni.

V opoziciji pa so zaradi pomanjkljivega števila svetovalcev na listi PSDI štirje opozicijski svetovalci:

Odorico Rieppi — Praprotno, Alojz Petruša — Praprotno, Ivan Niemiz — Ibana, Lino Cosson — Kosoni.

V občini Sent Lenart pa je dobila KD 518 glasov, skupna lista opozicije s klasom za volilni znak pa 483 glasov.

Uspeh levice v občini Praprotno je izredno velikega pomena, ker je s tem prenehal monopol, ki ga je KD imela nad občinskimi upravami v vzhodni Furlaniji. Uspeh v Praprotnem je toliko pomembnejši, ker si je enotna lista postavila med drugim za cilj narodno pomiritev, ki je tako velike važnosti za obmejne kraje, kjer je ljudem dveh narodnosti usojeno skupno živeti.

Lepega uspeha levice niso mogli preprečiti niti duhovniki s Stare gore, ki so pogosto obiskovali ljudi in jih pozivali, naj glasujejo za krščansko demokracijo. Volivci se za pozive niso zmenili, ker so videli preveč napak prejšnje demokristjanske občinske uprave, da bi še enkrat spravili na oblast take ljudi.

V šentlenarški občini je krščanska demokracija zmagala samo s 35 glasovi razlike. Sodelovanje opozicijskih demokratičnih sil je marsikje v državi in tudi v Benečiji prineslo lepe uspehe.

Končni uspehi na gimnaziji-liceju

IV. gimnazija: Izdelali so: M. Bednarik, M. Kacin, S. Kerševan, K. Kleindienst, L. Komac, M. Sfiligoj, F. Vizintin. 6 dijakov ima popravljalne izpite in 5 jih je zavrnjenih.

V. gimnazija: Vsi dijaki so pripuščeni k sprejemnemu izpitu za prestop v I. licej.

I. Licej: Izdelali so: J. Bednarik, B. Brauc, A. Budihna. 4 dijaki imajo popravljalne izpite.

II. Licej: Izdelali so: J. Colja in J. Cernic. 7 dijakov ima popravljalne izpite.

III. Licej: Vsi dijaki so pripuščeni k zrelostnemu izpitu.

KINO

CORSO. 15.00: «Pesmi iz vse Italije», v barvah. R. Brazzi in R. Risso.

VERDI. 15.00: «Tam-tam Mayunbe». P. Armendariz in Kerima.

CENTRALE. 15.00: «Anonimno: umori», R. Conte.

VITTORIA. 15.00: «Potegavščina», B. Crawford, R. Basehart.

MODERNO. 15.00: «Kraljevi diamanti».

IZPRED GORIŠKE PRETURE

Prepir med zakoncema se je zaključil s tožbo

Nista se mogla sporazumeti glede vzgoje lastne hčere - Pred pretorjem več beguncev - Trideseta obsodba nepoboljšljivega ljubitelja dobre kapljice

Ker je bil v četrtek praznik je goriška pretura zasedala včeraj dopoldne. Na vrsti je bilo več procesov, med katerimi je med publiko zavladalo največje zanimanje, ko sta se pred pretorjem pojavila 43-letni Lorenzo Lucchini in njegova 33-letna žena Mafalda Mocchius iz Ul. Garibalči 14.

Žena ,ki je moža najprej prijavila policijskim oblastem, pri katerih je vložila kasneje tudi tožbo je povedala, da mož ne izvršuje svojih dolžnosti do nje in mladoletne hčerke in da je čestokrat pijan. Precej časa je sicer prenašala te nadloge, toda 4. maja, ko jo je v vinjenosti pretepel in odpodil od doma se je odločila, ča ga prijavi policiji. Odšla je na sedež policije, kjer je zaprosila, da jo pošljejo v dom občinskih revežev, kajti domov se ni marala več vrniti. Drugo jutro pa je proti brezvestnemu možu vložila tožbo, ker se ni hotela podrediti njegovi volji in zapustiti dom, kjer je ostala njena hčerka.

Izpoved moža pa je bila seveda povsem drugačna. Priznal je sicer, da se je omenjenega večera napil in ča prav zato ni vedel kaj počne, toda zanikal je, da bi ženo pretepal. Do prepirov pa naj bi v družini prišlo po krivdi hčerke, odnosno žene, ki je mladi Franki dajala vso potuho, tudi takrat ko se je vračala pozno domov.

Pretor je vzel na znanje izjave obeh zakoncev in končno oprostil Lorenza Lucchinija, ker ni izvršil kaznivega dejanja.

* * *

Več ljudi se je moralo včeraj, kot na vsakem zasedanju preture, zagovarjati zaradi prehoda državne meje brez potnega dovoljenja. Med drugimi se je zagovarjal tudi 28-letni Amelio Iannocci iz San Eevera, ki je že drugič poskušal oditi v drugo državo brez potnega lista. Moz je na preturi izjavil, da je kot krojač že več let brez dela in da je zanj edina rešitev v tujini. Toda vsakikrat je hotel to storiti brez dovoljenja državnih organov s čimer si je nakopal že v Pontebbi 3-mesečno kazen, katero bo moral prestati sedaj v goriških zaporih. Poleg teh treh mesecev pa bo pri nas presedel še druga dva meseca in 20 dni, katere mu je prisodil goriški pretor, prav tako bo moral plačati tudi 14.494 lir kazni in poravnati sočne stroške.

Tudi 34-letni Gino Grandelis iz Campaluoga je poskusil preiti državno mejo pri Predilu brez potnega lista. 15. maja so ga jugoslovanske oblasti vrnile italijanski policiji, ki ga je med tem časom iskala, ker bi moral v zaporu presedeti 6 mesecev, na katere ga je obsodilo sodišče v njegovem stalnem bivališču. Grandelis pa najbrž ni hotel v zapor in je zato raje pobegnil v tujino. Goriški pretor ga je včeraj obsodil na 3 mesece zapora, plačilo sodnih stroškov in na globo 16.000 lir. Skupno bo moral Grandelis presedeti 9 mesecev za zapahi goriškega zapora.

* * *

Poleg ostalih sta se morala včeraj zagovarjati tudi dva nepoboljšljiva bratca čobre kapljice, 49-letni Carlo Massari in 52-letni Antonio Leonardi, ki bivata v domu goriških občinskih revežev.

Dne 21. maja zvečer sta se v vinjenem stanju prijavila na goriški policiji, kjer sta zaprosila naj ju odpeljejo v dom v Ul. Baiamonti. Bila pa sta tako vinjena, da službujočemu stražniku ni preostalo drugega kot, da ju spravi v zapor.

Pretor je tako Massarija kakor Leonardija obsodil na 15 dni zapora. Za kroniko naj dodamo, da se je s to obsodbo število obsodb Massarija zaradi vinjenosti zvišalo na trideset.

ASK «S. GREGORČIČ»

PRIREDI JUTRI

3. JUNIJA OB 20. URI

NA DVORIŠČU KONZUMNE GOSTILNE V ŠTANDREŽU

Večer narodnih plesov in pesmi

Folklorna skupina iz Brega

Nastopata dijaška folklorna skupina ASK S. Gregorčič iz Gorice in Folklorna skupina iz Brega pri Trstu.

SPORED:

1. Venček belokranjskih plesov Lepa Anka, Sirota sem jaz, Hruške, jabolke, slive (skupina iz Trsta)
3. Srba: srbsko kolo (skupina iz Gorice)
3. Venček plesov iz Slavonije: Kisel vode, Djurdjevka Djurdjevica (Trst)
4. Venček narodnih plesov: Bajerka, Devojačko kolo (Gorica)
5. Polka je ukazana: stiliziran ples (Trst)
6. Ej! Boze seko: ples iz okolice Srema (Gorica)
7. Venček srbskih narodnih plesov (Trst)
8. Židana marela — polka: stiliziran ples (Trst)

Med posameznimi točkami bodo igrali poskočne narodne.

Sedeži: I. vrste 250 lir; II. vrste 200 lir (po znižani ceni 150) — Stojišča: 150 lir (po znižani ceni 100 lir)

Prodaja vstopnic danes in jutri od 10. do 12. ure v kavarni Bratuž.

Včerajšnje cene na goriškem zelenjadnem trgu

Kljub močnemu dežju, ki ni vse jutro odnehal je bilo včeraj na zelenjadnem trgu kjer prodajajo na debeno, precej blaga; prodajalci so računali, da je danes praznik in da bo zelenjadni trg zaprt.

Spinača je šla na debelo po 40 čo 50 lir na kg; zeleni radič prvi rez po 140 do 160 lir na kg; velik radič pa komaj po 40 lir na kg. Za beluše (sparglje) so plačevali trgovci 260 lir na kg, za kg graha pa so nudili od 140 do 150 lir na kg. Češenj je bilo še malo, precej pa je bilo že vrtnih jagod.

Tovornik zavozil v dekle

Ko je včeraj dopoldne prispela z vlakom v Gorico 16-letna Bruna Grillo iz Starancana, je s Korza zavila v Ul. Fatebenefratelli. Na nekem ovinku je v isti smeri privozil tovornik. Sofer je hotel zaustaviti vozilo, toda ko je zavrl je vozilo zaradi mokre ceste zdrsnilo na desno ter zadelo dekle. Pri padcu je Grillova zadela z glavo ob tla ter se precej poškodovala. Neki zasebni avtomobil jo je odpeljal v bolnišnico Brigata Pavia, kjer so ji pri pregledu ugotovili pretres možgan, poškodbo na desnem ramenu in prsnem košu. Pridržali so jo v bolnišnici s prognozo okrevanja v 30 dneh.

ŠPORTNI DNEVNIK

PO 12. ETAPI KOLESARSKE DIRKE PO ITALIJI

STOLKER PRVI V BOLOGNI Danes zopet na kronometer

Zaradi padcev sta od nadaljnjega tekmovanja odstopila Godio in Grosso. Magni še vedno vozi kljub velikemu naporu

BOLOGNA, 1. — V trinajsti etapi kolesarske dirke po Italiji, Lucca - Bologna, je zmagal Holandec Mies Stolker s povprečno hitrostjo 37.757 km na uro.

Današnja etapa se je začela zelo živahno. Že takoj v prvih kilometrih je bilo več poskusov pobegov, katerih avtorji pa niso bili nevarni niti za novo «roza majico» Fornaro, niti za splošno klasifikacijo. Malo pred vrhom Oppio je ušel Ranucci, za katerim se je spustil Coletto, medtem ko je Grosso padel in se resno poškodoval. Za prvima dvema je potegnil se Padovan in v spustu so že vozili vsi trije skupaj skozi gosto meglo. Coletta, kateri je zaostal, je medtem dohitel Benedetti, ki je poslej ostal v družbi prvih dveh. Skozi Pistoio je vozilo pet kolesarjev skupaj, ker sta se prvim trem spet pridružila Coletto in Bartolozzi. Toda že kmalu nato je vse ubežnike dohitela tudi večja skupina, v kateri je bil tudi Fornara. Proti vzponu Poretta je glavnina vozila v dolgi raztrgani vrsti. Med onimi, ki so zaostali pa je bil tudi Magni, ki je kljub obvezani roki in nemajhnim bolečinam, startal tudi danes.

Nekaj km pred prelazom Porette, veljavnim za veliko gorsko nagrado Apeninov, je potegnil Bahamontes in za njim Stolker. Bahamontes je privozil na leteči cilj prvi 27" pred Stolkerjem in 1' pred prvimi iz glavnine. Medtem je začelo liti kot iz škafa, kar je nemalo oviralo dirkače v spustu, na koncu katerega je Stolker dohitel Bahamontesa in privozil z naskokom v Poretto Terme. Skupina s Fornaro na čelu, ki je medtem dohitela Spanca, je imela že 3'25" zaostanka. Stolker, ki je sam pogumno vozil dalje, je zmagal tudi na letečem cilju v Marzabotto. Glavnina z «roza majico» je imela tu še vedno 2'55" zamude, Magni pa 5'20". Zadnji kilometri so se spremenili v obupen lov za ubežnikom, kateremu pa je uspelo ohraniti skoraj vso prednost in zmagati na cilju z nekaj manj kot 2' naskoka pred skupino z Albanijem na cilju.

Fornara je ohranil «roza majico» in tudi splošna klasifikacija v prvih mestih ni doživela sprememb.

Jutri bodo dirkači zopet vozili na kronometer in sicer na komaj 2,450 km dolgi progi, ki pa bo za spremembo v celoti speljana v hrib z okrog 20 odstot. vzponom. Kolesarji bodo startali z enominutnim presledkom tako, da se bo prvi spustil na pot zadnji v klasifikaciji Van Dormeal, zadnji pa «roza majica» Fornara.

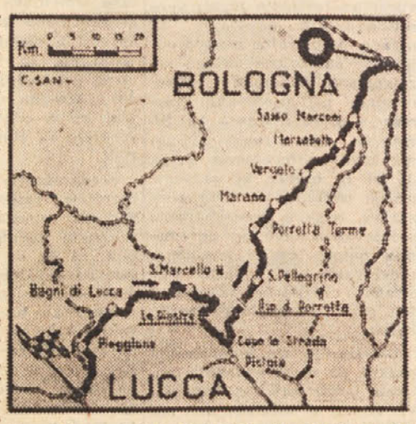

Vrstni red na cilju XIII. etape Lucca - Bologna (178 km):

1. Stolker (Holandska - Italcouver) 4.26'58" povprečno 37.757 km na uro, 2. Albani 4.28'40", 3. Monti i. č., Slede z istim časom: 4. Maule, 5. De Rossi, 6. Zamboni, 7. Lauredi, 8. Negro, 9. Guerrini, 10. Van De Brekel, 11. Barozzi, 12. Zucconelli, 13. Rossello, 14. De Groot, 15. Fabbri, 16. Moser, 17. Scudellaro, 18. Assirelli, 19. Padovan, 20. Fallarini, 21. Pettinati, 22. De Santi, 23. Ranucci, 24. Fantini, 25. Ferlenghi.

Na 26. mestu z isto oceno skupina nadaljnjih 28 dirkačev, med katerimi je tudi Fornara — vsi v času Albanija.

Splošna klasifikacija po XIII. etapi:

1. Fornara 59.42'43", 2. Fantini 43", 3. Fallarini 1'13", 4. Moser 1'55", 5. Bahamontes 2'11", 6. Astrua 2'39", 7. Defilippis 2'43", 8. Brankart 3'02", 9. Wagtmans 3'05", 10. Maule 3'39", 11. Couvreur 3'42", 12. Buratti 3'52", 13. Schaer 4'07", 14. Nencini 5'05", 15. Graf 5'22", 16. Magni 6'09", 17. Ranucci 6'35", 18. Ernzer 7'35", 19. Fabbri 7'40", 20. Coletto Ag. 7'41", 21. Giudici 7'49", 22. Monti 8'08", 23. Boni 8'32", 24. De Santi 9'46', 25. Bartolozzi 9'48".

LAHKOATLETIKA

MUENCHEN, 1. — Nemec Edmund Brenner je v teku na 1.000 m dosegel čas 2'23", kar je najboljši letošnji čas v Evropi.

Italija-Danska zaradi dežja odložena

BOLOGNA, 1. — Zaradi neprestanega dežja, so morali danes začetek teniškega dvoboja med Italijo in Dansko v okviru Davisovega pokala, preložiti na jutri, ko bosta odigrani prvi dve igri posameznikov.

V ostalih srečanjih v četrtfinalu Davisovega pokala vodi Francija z 2:0 proti Nemčiji, Anglija z 2:1 proti Čilu in Švedska proti Belgiji z 2:0.

AVTOMOBILIZEM

Avto-dirka po Evropi 7. junija skozi Trst

HANNOVER, 1. — Danes se je v Hannovru začela avtomobilska krožna dirka po Evropi. Danes bodo udeleženci vozili skozi Haag, Bruselj in Luksemburg; 2. junija skozi Reims, 3. jun. skozi Lisbono, 4. jun. skozi Madrid, 5. jun. skozi Montecarlo, 6. jun. skozi Rim, 7. jun. skozi Trst, 8. jun. skozi Atene, 10. jun. skozi Carigrad, 11. jun. skozi Beograd, 12. jun. skozi Dunaj. 13. jun. bodo avtomobilisti zopet v Hannovru.

NOGOMET

BARCELONA, 1. — Pred 35.000 gledalci je B reprezentanca Nemčije premagala B reprezentanco Španije s 5:2 (2:0).

JUTRI POSLOVILNO KOLO nogometne sezone '55-56

Z zmago v zadnjem kolu se lahko Triestina povzpne na 11. mesto v končni klasifikaciji. Triestina jutri brez Lucentinija, Doriga, Bernardina in Clauta

Italijansko nogometno prvenstvo 1955-56 se poslavlja. Jutri bo na vrsti zadnje kolo, v katerem se bodo srečale naslednje enajstorice: Genoa - Fiorentina, Juventus - Bologna, Milan - Lazio, Novara - Torino, Padova - Napoli, Pro Patria - Atalanta, Roma - Sampdoria, Spal-Inter in Triestina - Lanerossi.

Zadnje kolo nam nima nič več povedati. Prvaka imamo (in to kakšnega prvaka!) in obsojenca na izpad v B ligo tudi. Kot edina zanimivost preostaja le še zadnji napor Fiorentine, ki bi ji moral prinesti edinstveni primat nepremagljivosti v vsem prvenstvu in v lokalnih merilih morda še vprašanje končne klasifikacije posameznih moštev.

Med te poslednje zanimivosti spada seveda za nas v prvi vrsti vprašanje končne klasifikacije Triestine, ki se bo jutri pomerila na stadionu pri Sv. Soboti z Lanerossijem iz Vicenze.

Trenutno je naša domača enajstorica (domača seveda v kolikor je pač iz Trsta, nikakor pa ne po igralcih, med katerimi ni razen Doriga, ki pa praktično tudi že ni več pri Triestini, nobenega Trzačana) na predpredzadnjem mestu, pred njo pa je kar pet drugih, ki imajo po eno točko več. 4 od teh petih enajstoric bodo jutri nastopile na tujih igriščih, peta — Genoa, pa bo sprejela v goste prvaka Fiorentino. Triestina ima torej mnogo možnosti, da se z zmago v zadnjem kolu povzpne nad vseh teh pet mostev v klasifikacijski lestvici in zavzame v končnem plasmaju 11. mesto.

Po zadnjih vesteh iz pristojnih virov, bo Triestina v jutrišnji poslovilni tekmi sezone nastopila s svojo najboljšo postavo, kar pa še ne pomeni, da bomo videli na igrišču vse tiste igralce, ki so skozi vse leto nastopali v standardni formaciji. Med njimi namreč ne bo več Lucentinija in Doriga, ki praktično nista več člana Triestine; dalje po vsej verjetnosti ne bo nastopil Bernardin, ki se mudi na dopustu v Milanu, kjer je predvčeraj tudi nastopil za Inter v prijateljskem srečanju z brazilsko enajstorico Portoguesa. Poleg teh pa bo manjkaj tudi Claut, ki se je v zadnji tekmi poškodoval. Kot se zdi bo torej jutrišnja postava Triestine naslednja: Soldan; Belloni, Toso; Petagna, Bernardin (ali Meggiolaro), Fontana; Renosto, Zaro, Brighenti, Szoke, Tomad.

Pred tekmo Triestina - Lanerossi, bosta nastopili Triestina (rezerve) in Pro Gorizia. Pri tržačanih bo poskusno igral na mestu srednjega krilca Biagi od Fiorentine, ki je eden izmed kandidatov za to mesto po odhodu Bernardina, in krilec ter branilec Colangeli od Sampdorie. Poleg teh dveh bo nastopilo še nekaj mladih igralcev iz Furlanije za katere se zanima tehnično vodstvo Triestine, ki ima očitno namen pomladiti enajstorico za prihodnjo sezono.

Iz krogov Triestine se je dalje izvedelo, da bo po vsej verjetnosti za trenerja v novi sezoni potrjen Trzačan in bivši državni reprezentant Piero Pasinati, ki si je znal s svojo srečno roko v zaključnem delu prvenstva pridobiti simpatije občinstva in vodstva.

Naš zadnji nasvet

Genoa-Fiorentina	2 X
Juventus-Bologna	1 X 2
Milan-Lazio	1
Novara-Torino	1
Padova-Napoli	1
Pro Patria-Atalanta	1 X
Roma-Sampdoria	1
Spal-Inter	1 X
Triestina-Lanerossi	1
Legnano-Cagliari	1 X 2
Palermo-Catania	1
Sambenedettese-Venezia	X 2
Siracusa-Vigevano	1
Simmenthal-Brescia	1 X
Lecco-Pavia	1

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

Danes 2. junija bo otvoritev «LETNEGA KINA V ŠKEDNJU». Instalacija CINEMASCOPE razgled na velikem kinematografskem platnu, ENIC film:

PANDORA

Pričetek sporeda ob 18.30 v dvorani in 20.45 na odprtem. - V primeru slabega vremena bo nadaljevanje v dvorani.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 2. t. m. ob 17. uri L'IX barvni film:

CUTNOST

Igra ALIDA VALLI

Mladini izpod 16 let vstop prepovedan

Kino na Opčinah

predvaja danes 2. t. m. z začetkom ob 16. uri Titanus film:

BELI ANGEL

Nadaljevanje filma «SINOVI NIKOGAR»

Igrajo: AMEDEO NAZZARI YVONNE SANSON in drugi

Vladimir Bartol: **MLADOST PRI SVETEM IVANU** (Tretja knjiga)

Romantika in platonika sredi vojne

90. Četrto poglavje: Alamut: privid, spočetje, rojstvo in usoda Zmaja

Toda ko so se osebe in osebnosti v Alamutu «rodile», so imele v svojem ravnanju popolno avtonomijo in so živele, mislile in dejstvovale v okviru zgodovinske sheme tako, kakor je bilo njihovi naturi primerno. Avtor jih je spremljal samo kot vesten kronist. Kateri junak bo prišel na primer v tega ali onega izmed «rajskih vrtov», o tem ni odločal avtor, temveč Hasan po svoji logiki oziroma po logiki stvari. Sam nisem bil nič manj radoveden, kaj in kako bo ukrenil Hasan, kot kateri koli izmed poznejših čitateljev. Vedel sem eno: od živosti in nazornosti «raja» je odvisen Hasanov zgodovinski poizkus, ustvariti v fedaijih sebi najučinkovitejše slepo orodje za uničenje njegovih nasprotnikov. Kajti če bi bil «raj» tak, da bi fedaiji ne mogli vanj verjeti, bi Hasan ne uspel in potem bi bilo vse prikazovanje zaman. Ker pa je zgodovinski Hasan pótem «raja» v resnici uspel, tedaj je bila naloga avtorjeve kreativnosti, da stvori podlago za ta zgodovinsko uspeli fakt. In tu se je moral «roditi» prav tako učinkovit «raj», kakor je morala biti učinkovita šola, ki je omogočala, da so fedaiji v ta raj verjeli.

Dogajanje v «raju» in Hasanov komentar svojima podpoglavarjema vrh alamutskega stolpa o tem dogajanju v «raju» sta gotovo osišče, a morda tudi višek v romanu. Občutil sem ju, ko sem ju pisal, kot mogočno simfonijo vseh mogočih instrumentov od trepetanja najtanjših piščali in violin do viole, trobent, globokega basa in bučanja orgel. Junaki in junakinje v raju, pa naj je bil ta še tako razkosen, so se izognili vsem konkretnim spotikljivostim: kar se erotičnega dogajanja tiče, je to izraženo samo v šaljivih komentirajočih pesmicah deklet in v ljubezenski pesnitvi Ibn Tahirja.

Domala vsi «rajski» protagonisti končajo tragično in sicer zaradi peklenske zamisli in prevare Hasanove. Jusuf se vrže na Hasanovo zapoved vpričo sultanovega odposlanca s stolpa, ker veruje, da bo mrtev poletel naravnost Sulejki v objem. Sulejman pa se na enako zapoved zabode, da bi mrtev čimprej zopet prišel v svoj «harem». Ibn Tahir umori na podobno zapoved velikega vezirja, ki mu umirajoč razkrije strasno Hasanovo prevaro. Mirjam, Ibn Tahirjeva muza in Hasanova ljubica, si potem, ko vrže slednjemu v obraz najhujši očitek: «zver», prereže žile, a nežna Holima se požene, ko vidi, da bi morala biti drugemu in ne svojemu junaku Sulejmanu na razpolago, v reko in utone.

Pred nedavnim sem slišal prav tako neresnično kakor cinično obdolžitev, češ, Bartol je moral, da je zmogel tako živo in nazorno prikazati «raj» v Alamutu, spoznati vse bordele od Trsta pa do Benetk. Benetke sem videl v življenju enkrat samkrat in sicer kakih štirinajst let po izidu Alamuta. Prag javne hiše sem prestopil v življenju enkrat samkrat in še takrat sem hišo zapustil nedotaknjen, kakor sem vanjo prišel. Bilo je to leta 1928 v Novem Sadu, ko sem služil tam vojaški rok. Eden izmed tovarišev, Bosanec D...ć, je prejel čedno dediščino in da bi to proslavil, je povabil več nas s seboj v «hišo», ki so takrat v Novem Sadu še eksistirale, ker še ni bila odpravljena madžarska zakonodaja; kajti Novi Sad je do konca prve svetovne vojne spadal pod Ogrsko in je bil zato podvržen njeni zakonodaji. Deklice, ki so bile v «hiši», so bile povečini nenavadno mlade in ljubke, da me je, ko so nas dokaj pomanjkljivo oblečene obkrožile, zabolelo srce. Tista, ki je prisedla k meni, se je izdajala za maturantko in po nekaj vprašanjih sem videl, da je bila dokaj podkovana v srednješolskih predmetih. Meni nasproti je sedela med vsemi najljubkejša, ki ni mogla imeti kaj veliko nad šestnajst let. Zanjo se je zavzel moj prijatelj, Slovenec, ki jih je štel tudi komaj dvajset. Bil je lep, zdrav plavolasec s svetlimi očmi in prav otroškega izgleda.

Dekleta, razen da so bila pomanjkljivo oblečena, so se vedla dostojno in prikupno. Bilo je še zgodaj zvečer, tovariši in jaz med njimi smo bili na moč trezni, razen gostitelja. Deklice niso bile videti v nič manjši zadregi od nas in moja soseda je govorila nerodno in plaho, kakor da bi bila pravkar ušla iz dobre meščanske družine. Ko so se nekateri začeli odpravljati v sobe, sem vstal in se poslovil v nemajhno razočaranje študentke in ob precej krepkih zafrkacijah nekaterih tovarišev. Zdelo se mi je namreč, da bi bile vse te deklice, ki so bile skoraj vse pod dvajsetimi leti, vredne ljubezni, in kakor sem sebe poznal, sem čutil, da bi se bil v tisto, s katero bi bil šel, zaljubil in da bi ne mogel prenesti, da bi se dajala tudi drugim. Vojak in na začetku svoje literarne poti nisem videl nobene možnosti, da bi bil mogel dekle iztrgati iz njenega položaja, a priznam tudi, da nisem tega nikoli smatral za svojo osebno zadevo. Ljubezen je bila zame takrat kakor vselej ena od najbolj vzvišenih in najpretresljivejših stvari na svetu in proti njej se v Platonovem smislu nisem nikoli pregrešil, čeprav sem se kdaj pregrešil proti družabnim konvencijam in proti kateremu izmed ljubečih src.

Naslednji dan mi je prijatelj, plavolasi Slovenec, z navdušenjem pripovedoval o čudovitem doživetju in da sta se z lepotico dogovorila, da se bosta sestajala, ko bosta utegnila vsak pri svoji dolžnosti, tudi zunaj «hiše». Na moje začudeno vprašanje, ali ni prav nič ljubosumen, da se bo morala deklica vdajati tudi drugim, se mi je nežni mladenič vzviseno posmejal, tako da sem za trenutek pomislil, če nisem bil morda sam vendarle preveč strahopeten. Toda kako pravilen je bil moj instinkt, sem videl naslednje dni in tedne. Dečko, prej tako vesel in šaljiv, poln mladeniške vedrine, je postajal od dne do dne bolj molčeč in zamišljen. Ko sem ga spočetka vprašal po sestankih, jih je potrdil, toda njegovi odgovori so bili izbegavajoči. Postal je samotarski, hodil je na dovoljenje «izlaza» sam in dekleta ni nikomur več omenil. Kako se je pozneje izmotal iz zadeve, mi ni povedal, a si ga tudi nisem upal vprašati. Opisani mimobežni obisk je bil zame edini vpogled v notranjost katere koli javne hiše.

Ko sem «raj» ustvarjal, je ta rastel po svojih notranjih zakonitostih kakor sam iz sebe. In šele ko je knjiga prišla na svetlo, se mi je bilo poblisnilo, kaj sem bil pravzaprav kreiral. To ni bil ne kak Bocacciov ne kak Casanovov paradiž, kajti bil je v svojih posledicah globoko pretresljiv in tragičen, kakor je pretresljiva in tragična vsaka resnična ljubezen. In še najmanj je bil ta «raj» v zvezi s kakim «freudizmom», kajti tu ni bilo nobenih namigovanj o podzavesti in tu ni bilo nikakih «kompleksov». Tako dekleta kot njihovi junaki so zdravi in normalni ljudje in vsi doživljajo ljubezen tako, kakor bi jo doživljal kateri koli polnokrven zemljan. Ko sem pisal, se nisem zavedal, toda ko je knjiga izšla, sem naenkrat sprevidel, da je «raj» v Alamutu ena od najčistejših realizacij «Platonove lestvice».

Platon pravi v «Gostiji» skozi usta Sokratova oziroma, točneje, Diotimina:

«...Kajti to je pravilna pot, po kateri napreduješ ali si popeljan k stvarem ljubezni: da se začenjaš pri tostranskih lepotah — s pogledom nenehno uprtim v ono poslednjo lepoto — postopoma dvigati kot po stopnicah od ene do druge — od enega k dvem in od dveh k vsem lepim telesom in od lepih teles k lepim dejanjem in od dejanj k lepim spoznanjem, dokler ne prideš do tistega spoznanja, ki je spoznanje one (poslednje) lepote in te same; in da končno spoznaš tisto, kar je ta lepota sama po sebi...»

(Nadaljevanje sledi)